

BROEN

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 1 - 2004

Våre menigheter:

St. Josef i Haugesund

s. 3

St. Paul i Bergen:

Betjent av augustinerkorherrer

s. 4

Det bygges:

Ny kirke og nytt kloster i Larvik

s. 6

Ny bok:

Nonnene på Tyholmen

s. 8

Tro og Lys:

Intervju med Aslaug Espe

s. 10

Fra Kirkens skattkammer:

Den latinske Messe

s. 14

Norges Unge Katolikker:

Påskens og sommerens leirer

s. 12

Er det Paven som skal styre Norge?

LOVENDRINGEN som gjør at folk som vil gifte seg, først må avlegge en høytidelig «skilsmisseerklæring» (se Broen 4 og 5/2003), står fremdeles ved lag. Men vi kan være optimistiske: Debattinnlegg, utredninger og ettertanke førte før jul til at Stortinget innså hvor pinlig håpløs loven var. Stortinget ba regjeringen om å kladde en justering som retter opp tabben. Om noen har hovedæren for snuoperasjonen, vites ikke. Men to utredninger fra Universitetet i Oslo og f.eks. Norsk Katolsk Kvinneforbunds argumentasjon, har sikkert spilt en rolle. Imponerende og uvanlig: En stortingspolitiker som først kjempet for erklæringen og avfeide alle motargumenter, beklaget etterpå i avisene at prosessen var gått så fort og galt.

Samtidig har debatten hatt glimt av noe utrivelig som vi nok vil oppleve mer av i fremtiden. Andre forsvarere av lovendringen unnslo seg ikke for å konstruere vinklinger som spilte på antikatsk, antikristent eller anti-religiøst grums i folkedypet: «Er det Paven som skal styre Norge?» Eller fra samme hold (pressgruppen Human Rights Service): «Skal Gud(er) styre Norge nå?»

Et glimt fra en avisdebatt om en annen sak gir oss en ung akademiker som hevder at kristendommen var en hemsko for forståelsen av menneskeverdet: «Selv om det finnes mange spor av allment etisk og humanistisk tankegods i kristendommen – som i andre religioner – er det nettopp i bekjempelsen av

religionen, av kristendommen som den sentrale integrasjons- og maktfaktor, at ideen om menneskerettighetene oppsto. De kom ikke til uttrykk på grunn av kristendommen, men på tross av den.» Rare greier! Men i et kulturelt klima med mye uvitenhet om kristendom og historie, står mange i kø for å ta til seg slike virkelighetsbilder.

I andre land finnes samme fenomen: Slike som deltar i samfunnsdebatten med synspunkter som er religiøst funderte, må regne med mobbing og marginalisering. Lukter det kristenmanns blod av deg, skal du «parkeres» i skammekroken for fossiler. Ikke bare sekulærfundamentalister benytter slike herskertechnikker, det gjør også andre.

Eksempel: I Sverige debatteres et lovforslag om å gjøre ekteskapet «kjønnsnøytralt» slik at det kan inngås mellom to av samme kjønn. Dette har svak støtte i svensk allmennhet. Det overveldende flertall av kristne, jøder og muslimer kan naturligvis ikke opphøre med å se ekteskapet som et begrep som kun omfatter samliv mellom mann og kvinne. Men forsvarere av klassisk ekteskapsforståelse utsettes for så sterke marginaliseringsteknikker at 14 ledere fra nevnte religioner, deriblant den katolske biskop Anders Arborelius av Stockholm, nå har tatt et oppgjør med den aggressive mobbingen. «Vi vil ikke tro at regjeringens tillit til de religiøse (kristne, jødiske og muslimske) samfunnene har endret seg eller blitt svekket [...] men vi kan ikke helt fri oss fra følelsen om at sterke poli-

tiske krefter angriper oss i frihetens navn. Disse tror seg tydeligvis å kunne vinne folkets stemmer ved å late som om det er vi som hemmer demokratiets utvikling. Vi kan merke at det fra forskjellige sekulariserte pressgrupper finnes en åpenbar streben etter å diskriminere trossamfunn», skriver de i *Dagens Nyheter*. De understreker at det burde være selvsagt i et land som Sverige at representanter for trossamfunnene må ha rett til å fremføre sine hellige skrifers budskap uten å bli stemplet som diskriminerende og avvikende fra normal samfunnsorden. «Vi respekterer andre menneskers rett til valg og livsinnstilling, men vi hevder vår rett til å argumentere for det som vi tror på og som vi er samvittighetsbundet til. De som deler idealene om varige ekteskap mellom mann og kvinne som en av samfunnets viktigste normer, bør ikke motarbeides, men oppmuntres. Men ettersom en slik linje ikke anses som politisk korrekt, tales det stadig skarpere om at vi diskriminerer dem som avviker fra vår oppfatning».

Den norske ekteskapsloven med «skilsmisselføret» var, hva lovgivernes intensjon angår, mest et arbeidsuhell. Men debatten i høst viser at det er aktører på banen som overhodet ikke ser det som problematisk om troende menneskers samvittighet, og menneskerettigheter knyttet til religionsfrihet, kommer i klemme mens «fremskrittet» ruller videre.

BROEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av:
Norsk Katolsk Bispedømme, Nr. 1, 2004
Årgang 45. ISSN 0804-9297

Oslo Katolske Bispedømme
Tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse:
Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaktør:
Fader Claes Tandø (CT)

Korrespondent Nord-Norge:
Thomas Sivertsen (TS), Tlf.: 75 56 34 81

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret Tlf.: 73 52 77 05, Faks: 73 52 87 90

Redaksjonssekretær:
Kristine Dingstad (KD)
Tlf.: 23 21 95 37

Medarbeidere:
Diakon Gunnar Wicklund-Hansen (GWH),
Per Einar Odden (PEO),
Heidi Haugros Øyma (HHØ)
Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)

Layout: Peter Bjerke
Tlf.: 23 219 547

Trykk: Naper AS
Tlf.: 22 63 64 00

Opplag: 17.200

Forsidebilde:
En nyoppusset St. Paul kirke
i Bergen

Broen takker!

I perioden 19. november 2003 til 9. januar 2004 mottok vi 344 gaver fra lesere på til sammen 65.390,- kroner. I hele 2003 mottok vi til sammen 287.760,- kroner i gave til Broen.

St. Josef i Haugesund

Våre
menigheter

Høyst sannsynlig var det innen vår menighets grenser at en av Norges aller første katolske messer ble feiret, for i år 995 lot kong Olav Trygvasson det lese messe på Moster. Regner vi med at det fra den tid av var katolikker på Haugalandet, hadde vi 542 år med katolisisme her før reformasjonen.

I menighetens krønike finner vi følgende om St. Josef menighets opprinnelse etter reformasjonen:

"I Herrens år 1923, da som vanlig i høsttidens stormer brølte på Haugalandskysten, blev for første gang i hellig alvor spørsmålet drøftet om det var mulig å opprette en katolsk stasjon i Haugesund". Den gang var det kun et fåtall katolikker i byen.

13. desember 1923 foretok soknepresten i Bergen, H. Snoeys og den ærverdige moder Beata, forstanderinnen hos St. Franciskussøstrene, en tur til Haugesund for å se nærmere på forholdene. Allerede samme måned ble det kjøpt et to etasjes hus i Haraldsgate 21, som var tenkt ominnredet til hospital og kapell. De få katolikker i Haugesund var dypt rørt og "kunne bare i stillhet beundre den kjærlighet som østes over oss i uforskyldelse ved at disse kjærlige søstre ville skjenke oss – så liten en

flokk katolikker vi var – både kapell og prest". Hospital ble huset aldri, men det var kapell og prestegård frem til 1933.

Menighetshuset

Arbeidet med å finne annet egnet sted for søstrenes hospital fortsatte, og 10. mai 1924 ble "Sjølyst" i Salhusveien 26 kjøpt. Eiendommen og huset ble pusset opp og forvandlet til et hospital med en kapasitet på ca. 25 senger.

Sogneadministrator p. Sigurd Markussen celebrerer messe.

I midten av januar 1926 kom p. dr. J. Mangers SM til Haugesund for å bygge menighet, og han ble vår første sogneprest. På den tid var det 16 katolikker i Haugesund. Kapell og menighetshus ble ferdigstilt, og Marias Budskapsdag, 25. mars 1926, ble kapellet høytidelig vigslet. St. Joseph menighet var et faktum.

Tanken om å bygge en kirke på tomten ble etter hvert unnfanget, men økonomien var trang. Menighetens krønike forteller at "på banken sto kr. 666.-"

Sogneprest Mangers ble først sendt til Stavanger (1931) som sogneprest der, og i 1932 ble han utnevnt til apostolisk vikar og senere biskop av Oslo. Vår neste sogneprest, p. Peter Bzdyl SM, ga ikke opp. Ved hjelp av en stor innsamlingskampanje og søstrenes innsats, sto kirken ferdig 3. november 1933, og den ble høytidelig innviet av biskop Mangers. Vinteren 1935 arbeidet kunstneren Gösta av Geijerstam i kirken og malte freskene som fortsatt er bevart.

Siden den gang har menigheten hatt 15 fastboende prester. Antall ordenssøstre som har tjenestegjort på hospitalet, i barnehagen eller i menigheten har vi ikke oversikt over.

St. Joseph kirke i Haugesund

Menighetens medlemsmasse har siden 1924 økt til nesten 900, fra 42 nasjoner spredt ut over 17 kommuner. I tillegg til i Haugesund, har menigheten messesteder på Stord, i Sauda, Odda og Kvinnherad.

I mars 2003 flyttet den siste av St. Franciskus Xaveriussøstrene fra menigheten til moderhuset i Bergen.

Siden 1999 har kirke og menighetshus blitt grundig reparert og oppgradert, bl.a. fikk kirken nytt orgel i jubileumsåret 2001. Menighetshuset har blitt hevet, og ny første etasje (menighetssal, bad og toalett) er lagt til. Huset inneholder nå også ungdomsrom/undervisningsrom, kontor til ungdommen og menighetssekretæren. 3. etasje er blitt grundig oppgradert med nytt kjøkken og bad, nye gulv, vegger og tak i presteleiligheten. Det er også blitt laget et eget gjesterom. Mesteparten av oppussingen av denne etasjen ble utført på grunn av brann i etasjen 29. mai 2001.

Vi har et yrende, aktivt og spennende menighetsliv her i vest.

P. Sigurd Markussen
Sogneadministrator

St. Paul

– betjent av augustinerkorherrer

Klosterspiritualitet, bønn og sjelesorg. Det vil være de nye prestene Dom Alois Brodersen og Dom Clemens Galbans viktigste bidrag til St. Paul menighet. Samtidig ser de to augustinerkorherrene fra Stift Klosterneuburg ved Wien i Østerrike frem til også å lære adskillig av menigheten i de årene de skal virke der.

Den 30. november 2003 er en merkedag i historien til St. Paul menighet. Siden den datoen blir St. Paul menighet betjent av augustinerkorherrer fra Stift Klosterneuburg, og Dom Alois Brodersen ble i høymessen innsatt som sogneprest i Bergen av biskop Gerhard Schwenzer. Dagen etter ble korherrenes hus i Parkveien 32 innviet av Klosterneburgs abbed, Bernhard Backovsky, som ønsket at dette skulle fortsette å være et bønnens hus og Guds tempel, som det har vært tidligere under St. Francis-kussøstrenes ledelse.

Begivenhetsrik høst

Søndagen i forveien - 23. november - fant en annen viktig begivenhet sted. Menighetens mangeårige sogneprest, Michel Beckers, takket for seg etter to perioder som menighetens sogneprest (han kom første gang til St. Paul i 1970). Beckers rakk såvidt å overvære åpningen av den nyrestaurerte St. Paul kirke før han dro tilbake til sitt hjemland, Nederland, for å bli hjelpeprest i St. Michael kirke i Beek en Donk.

Mange av menighetens medlemmer, både legfolk og ordenssøstre, deltok i den høytidelige velsignelsen av klosteret.

St. Paul har nå to prester fra Augustinerkorherrenes ordensfelleskap, som skriver sin historie helt tilbake til den hellige Augustin (354-430). I Stift Klosterneuburg har ordenen vært siden 1133. Dom Alois er norsk og har tidligere jobbet som lege i ni år, hovedsakelig i Nord-Norge, før han fikk kall til å bli prest og tre inn hos korherrene i Stift Klosterneuburg.

Alois og Clemens er klosternavn som de fikk da de ble ikledd ordensdrakten. Sammen med den verdslige drakt blir det gamle navn lagt vekk og man iføres ordensdrakten og får et nytt navn som tegn på at man legger vekk det gamle mennesket og skal leve som nye mennesker i Kristus. Fellesskapet og tilhørigheten var viktig for begge da de valgte

å slutte seg til denne ordenen og dette klosteret.

– Vi lover i tillegg til de tre evangeliske råd også «stabilitas», det vil si at vi skal tilhøre dette ordenshuset så lenge vi lever. Selv om korherrene også noen ganger må leve langt borte fra sine klostre, så vet vi at vi hører til der og at kommuniteten, fra abbeden til novisene, har omsorg for oss hvor vi enn er i verden – også her i Bergen.

Foreløpig er det bare Dom Alois og Dom Clemens som oppholder seg i ordenshuset i Parkveien.

– Det er litt lite, men vi prøver så godt vi kan å leve et kommunittetsliv, det vil si at vi ber tidebønnene og holder måltider og rekreasjon

Abbed Bernhard Backovsky (i midten) fra stift Klosterneuburg i Østerrike sto for den offisielle innvielsesseremonien av Augustinerkorherrenes nye kloster på Nygårdshøyden den 1. desember. Dom Alois Brodersen (t.v.) og Clemens Suarez Galban, henholdsvis ny sokneprest og kapellan i St. Paul menighet, skal drive klosteret.

sammen. Det er ikke alltid like lett å få det til når vi bare er to i huset. Sognet krever mye tid og innsats og vi må ennå utvikle gode rutiner.

Augustinerkorherrene forsøker å forene et liv i aktiv sjelesorg med et liv i kloster.

– Bønn og kontemplasjon er viktige kraftkilder for livet som prest, men også omvendt kan livet med menigheten også åpne øynene for nye åndelige dimensjoner. Nesten alle våre medbrødre i Klosterneuburg har vært aktive som menighetsprester. Jeg har selv de siste fire årene vært sokneprest i Nussdorf i Wien. I den tiden bodde jeg i prestegården i sognet, men kunne ofte dra inn til klosteret og delta i livet der, forteller Alois.

Hvem er så disse to korherrene og hva har de å bidra med i St. Paul menighet?

Dom Alois er født i Misvær sør for Bodø i Nordland den 30. august 1955. Han hadde sin oppvekst i Mo i Rana hvor han i skoleårene begynte å interessere seg for Den katolske Kirke. Han fikk undervisning hos pater Rusche MSF, men konverterte først i Bergen i 1975. Medisinstudier førte ham til vestlandshovedstaden og siden til Trondheim. Som lege

merket han kallet til å bli prest og ordensmann og i samråd med daværende sokneprest i Bergen, Bernt Eidsvig, trådte han i 1989 inn i Stift Klosterneuburg. Her avla han i 1993 evige løfter og ble presteviet i 1998.

Dom Clemens ble født i Morristown i New Jersey i USA den 18. august 1964 og vokste opp i New York City. Han gikk på gymnas hos benediktinerne på Rhode Island og studerte siden spansk litteratur på The Catholic University of America i Washington D.C. I 1992 trådte han inn i presteseminaret i Washington D.C. og ble presteviet i 1997. I 2002 trådte han inn i Klosterneuburg og på festen for Den hellige Augustin den 28. august, året etter, avla han løfter for tre år.

Når vi spør den nye soknepresten om hva som er det viktigste de to korherrene kan bidra med i St. Paul menighet, kommer svaret kontant: – Bønn og sjelesorg.

Det er da også menighetsarbeid som er en av ordenens hovedoppgaver. Klosterneuburg har 43 korherrer hvordan 35 er prester og har sitt arbeide i 25 menigheter. 24 av disse sognene ligger i Østerrike i og omkring Wien; det 25. er St. Paul i Bergen.

Etter at de to prestene begynte sitt virke i St. Paul i slutten av november, er tiden gått med til å sette seg inn i alle deler av menighetens liv.

– Jeg er ikke kommet fra utlandet med et ferdig konsept for hvordan man skal drive et sogn eller med noe ønske om å sette alle ting på hodet. Jeg må først lære menigheten å kjenne før jeg eventuelt kan begynne å forandre på ting, sier Dom Alois. Han tilføyer imidlertid at det er nok av oppgaver å ta fatt på.

Augustinerkorherrene har overtatt St. Franciskus Xaveriussøstrene hus i Parkveien, som ligger midt i universitetsområdet på Nygårdshøyden. I huset er det nå fire leiligheter. Dette betyr at det ennå er plass for et par korherrer, som de håper skal komme til etterhvert.

– Vi er for tiden fem norske korherrer i Klosterneuburg – alle med tilknytning til Bergen. Det er å håpe at vi med tiden kan få til et riktig kloster her som kan ta opp tradisjonen fra Jonsklosteret i Bergen og Halsnøy og Utstein klostre, som alle var augustinerklostre.

Utfordringer i kø

Dom Alois og Dom Clemens anser St. Paul som en spennende menighet med mange utfordringer, ikke minst det å skulle bringe alle, nasjonale grupper, unge og gamle, sammen i forståelsen av å være del av den ene, katolske Kirke.

– Men fremfor alt er det vel vår viktigste oppgave å forkynne evangeliet i et Norge som ikke lenger er så kristent som grunnloven forutsetter. Vel er nok flertallet av befolkningen døpt, men hvordan står det til med troen? Vår oppgave som katolske geistlige er ikke bare å feire messen for våre katolske trosfeller. Vi må innse at vår oppgave stadig mer vil bli å drive misjon, å forkynne Kristus for et stadig mer avkristnet folk. Her er det mer enn nok av utfordringer.

Thor Christian Skavlem

Planene for ny kirke i Larvik

av Georg Aker

Det er sannsynligvis velkjent for svært mange av leserne at St. Frans i Larvik skal bygge ny kirke. Vi har forlenget vokst fra vårt nåværende kapell og ser med lengsel fram til bedre plass både for messene og annen aktivitet.

Våre gryende planer og drømmer begynte vel for alvor med opprettelsen av en tomtekomité i 1997. Etter at vi hadde kikket på flere tomter som ikke helt tilfredsstilte oss, ble det virkelig fart i sakene da vi kontaktet Larvik kommune direkte. Vi ble meget godt mottatt i kommunen som betraktet hele vårt prosjekt med stor interesse og velvilje. I det politiske miljø hadde vi med "vår egen" stemme til å tale vår sak, nemlig Erwin Müller som da satt i kommunestyret.

Vi besøkte flere tomter kommunen eide, og etter kort tid fant vi en glimrende tomt som passet til vårt formål. Vårt "katolske prosjekt" omfatter 3 selvstendige enheter, nemlig kirke og menighetshus, Sta. Klarasøstrenes kloster og 13 boenheter (hus og leiligheter). En boenhet skal være prestebolig og inneholde et menighetskontor.

Store planer krever også store offer, særlig når menigheten er såpass liten som vår med for tiden 273 medlemmer. Det kan bli lett å knekke nakken, så det er mange ting som må stemme før man setter igang. Først og fremst må man ha personer med som er uredde og som har den nødvendige entusiasme og pågangsmot, og det tør jeg vel si vi har.

Så var det selvfølgelig nødvendig å ha biskopens velvilje til planene. Vi har følt, og føler fortsatt, at bispedømmet er med oss som positiv støtte-

spiller hele tiden. Det er viktig å ha en åpen gjensidig linje hvor man alltid føler tillit. Jeg er aldri i tvil om at da blir det også et godt resultat til slutt hvor vi alle kan føle stolthet over det endelige resultatet.

La oss gå videre på viktige forutsetninger som må være på plass, nemlig VISJONER OG MÅL. Det er selve drivkraften i menigheten og noe vi alltid har mye fokus på.

Menigheten vår har en sterk fellesskapsfølelse med den rette tilhørighet, identitet og lojalitet. Sognepresten må også være svært deltagende som engasjert inspirator slik at menigheten ikke går trett, men alltid har motivasjonen.

Ingenting kommer seilende på en fjøl. Vi kan ikke regne med giverglede uten videre. Det er enkelt sagt hardt kontinuerlig arbeid som skal til, og så man tåle skuffelser og tilbakeslag. Dette har vi hittil vært sterke nok til å tåle.

Vi er så heldige at vi har en veldig direkte og fin dialog i menigheten. Her er varme og hjerterom. Vi bryr oss rett og slett om hverandre og hele menigheten står svært samlet om det meste, selvfølgelig også den nye kirken. Slik må det være skal folk villig åpne lommeboka. Vi har et fellesskap av likeverdige som er villige til å ta ansvaret som gode katolikker.

Vi har mange aktiviteter for å samle inn midler. Avtalegiro er viktig, likeså salg av andelsbrev, flerkulturelle tilstelninger, div. lotterier og basarer. Så har vi forskjellige grupper som hver for seg bidrar med betydelige midler. Det er St. Sunnivagrupperen (damer), Junipergruppen (menn), videre har vi den vietnamesiske og filippinske gruppen og endelig en ek-

teskapsforbedringsgruppe som drives av vietnameserne. Selvfølgelig må vi heller ikke glemme kollekten som gir den jevneste og sikreste inntekt i menigheten. Alt dette jeg nå har nevnt, bidrar til et samlet godt resultat.

Desverre er ikke menighetens regnskap ferdig ennå men øremerkede innsamlinger bare til den nye kirken ligger sannsynligvis i nærheten av kr. 200 000,- for 2003.

Vår arkitekt er Marcin Boguslawski fra arkitektfirma HRTB A/S i Oslo. Han har tidligere tegnet kirken i Drammen og Mariagården i Aker-sveien i Oslo. Byggekomiteén samlet seg ganske raskt rundt en av hans første skisser som var en rund-kirke. Arkitekten hentet sin inspirasjon i denne gamle byggeskikken fra de første århundreder e.Kr. Han har også besøkt rund-kirker på Bornholm, som har den største konsentrasjon av slike kirker i Skandinavia. Her hos oss er St. Hallvard velkjent for de fleste.

Byggekomiteén ønsket en kirke med litt særpreg og jeg tror arkitekten har kommet fram til et godt resultat som forhåpentligvis vil tjene oss alle både estetisk og åndelig i framtiden.

Vi tenker oss kirken kledd i teglstein utvendig, muligens i kombinasjon med andre materialer. Innvendig er det enighet om at den skal være lysest mulig.

Hele tomten er på 15,3 mål (kjøpesum kr. 374 000). Den vil bli delt mellom kirken og St. Klarasøstrenes kloster omtrent i to like deler. Også kjøpesummen fordeles på samme måte med søstrene.

Tomten for boligdelen er på ca.

Anleggsveien inn til tomten der den nye kirken skal stå.

F.v: Georg Aker (formann i byggekomiteén), sogneprest Joseph Lam Cong Luong og tidligere sogneprest Rolf Rollesen.

7 mål. Opprinnelig var tanken at boligene skulle hjelpe oss i finansieringen av kirken. Dette viste seg vanskelig da den statlige støtten for slike boliger ikke ble godkjent. Derfor vil den økonomiske støtten begrense seg til en billigere tilknytningsavgift (vei, vann, kloakk) enn det ellers ville blitt. Men boligdelen vil jo skape et enestående katolsk senter i framtiden uansett. Dessuten har nok boligene spilt en viss rolle i samarbeidet med kommunen. Uten boligene er det ikke sikkert vi ville blitt tilbudt en så bra tomt som vi fikk. De av leserne som vil vite mer om boligene, kan kontakte lederen av byggekomiteén, Erwin Müller, eller undertegnede.

Kommunen har beregnet vår andel av opparbeidelseskostnadene (vei, vann, kloakk til og langs tomtene) til nær 2,4 mill. Av dette beløpet vil nærmere 1,2 mill. falle på boligdelen. Som leseren ser, gjenstår halvparten som vil bli delt mellom kirke og kloster.

Tomten ligger på det såkalte Vestfoldraet, et høydedrag som i forna dager ble dannet av isbrekanten, like utenfor Larvik sentrum. Vi ligger fredelig til med vernede områder rundt. Her er kilometervis med merkede turløyper og en idyllisk liten innsjø ganske nær.

Vi har hitil holdt oss til arkitektens tall på 12-13 mill. i byggesum. I tillegg vil menighetshus komme til senere. Menigheten alene regner med å måtte klare en andel av utgiftene på ca. kr. 5,5 mill. til selve kirken. Vår byggeleder arbeider nå med et friskt kostnadsoverslag.

Med dagens beskjedne rentenivå skal vi kunne starte byggingen i løpet av 2004.

Kirkens grunnflate er på omlag 300 m². og skal gi plass til over 180 personer ved vanlige messer.

Kirkens byggekomité er: Georg Aker (leder), Erwin Müller, Inger Hygen, Arne Sigmund Tvedten og p. Joseph Lam Cong Luong.

Vi arbeider nå i nært samarbeid med byggelederen, sivilingeniør Per Oscar Larsen.

Tilslutt takker vi hjertelig hver enkelt som sender oss bidrag (kontonr. 3000.1545635). Ønsker noen å kjøpe andelsbrev eller har andre spørsmål, så kontakt undertegnede på tlf. 33 11 63 67 eller e-postadr. georg.aker@c2i.net

Høysteinane Kloster

— Klarissene i Larvik

Sr. Francis, sr. Walburgis og broder Bjarne Falkanger OFM fra Fransiskushuset på Vinterbro inspisierer tomten, august 2003.

For ni år siden kom klarissene til Norge i forbindelse med 800-årsdagen for den hellige Klaras fødsel. Nå har vi nok et et merkeår for den hellige Klara, 2003-2004. Denne gangen markerer vi at det er 750 år siden hun døde. Ved denne anledning skal vi feire med en ekstra glede over at vi endelig har fått vårt permanente hjem: Høysteinane Kloster.

Forhåpentligvis kan vi flytte inn ved påsketider i det som er første byggetrinn. Arkitekten vår har på en smart måte laget rom som seks søstre kan sove, spise, be og slappe av i (ikke nødvendigvis i den rekkefølgen), i det som etter hvert vil bli gjestefloøyen i klostret. Koret (kapellet) er også en del av første byggetrinn, slik at vi kan føle det åndelige "sentrum" helt fra begynnelsen.

Vår byggekomité har arbeidet utrettelig for å holde kostnadene nede og muliggjøre hele prosjektet i tider hvor det har blitt svært vanskelig å samle inn midler. Vi håper at vår glede vil bli målet på hvor takknemlige vi er for deres harde arbeid og trofaste støtte.

Foreløpig vil vi benytte brakker til innlosjering og arbeidsrom, inntil vi får samlet inn nok penger til å utvide bygningen så den kan huse opptil ti søstre, og gjestefloøyen kan kan få sin rette funksjon. Allerede til pinse

blir det bare én tom celle igjen, mens det er flere kandidater på trappene!

Når vi skal flytte inn i klostret, vil tre hus være påbegynt. Det ene av dem er for menighetspresten, og flere leiligheter skal bygges i samme kompleks. Dette vil bli tett fulgt av arbeid på den nye kirken og det nye menighetslokalet.

Det har alltid vært en følelse av brorskap og søsterskap i fransiskanerordenen, som stadig finner nye uttrykk. Nye grupper springer frem hvor for eksempel søstrene lever sitt normale, kontemplative liv i klausur, mens brødrene lever side om side med dem i mer utadrettet virksomhet. De samles i bønn og rekreasjon og når beslutninger skal tas. De feirer de store festene sammen. Når det er mulig, har man også tettere bånd til legfransiskanerne. Slik har vi også en drøm om at denne "nye" måten å leve ut våre "familiebånd" på vil utvikle seg langs tilsvarende linjer her i Larvik i tiden som kommer.

Vår tid i Åsveien har vært en tid for eksperimentering og kulturell tilpasning, en tid for å lære og knytte vennskap. Vi har opplevd mye og vokst mye i løpet av disse årene, takket være den varme støtte og generøsitet vi har fått fra menigheten og lokalsamfunnet for øvrig. Vi håper at Høysteinane vil bli en fredfylt oase for dem som ønsker å komme og delta i vår bønn, et trøstens sted for dem som er tynget av byrder, og et sted hvor de som besøker oss, kan få del i litt av den fransiskanske glede som er kjennetegnet på våre liv.

Sr. Elaine Cope OSC

Sr. Walburgis og sr. Elizabeth på byggeplassen, oktober 2003

Nonnene på Tyholmen og deres menn

Ny bok :

Egil Børre Johnsen:

Nonnene og deres menn

Historien om St. Franciskus på Tyholmen

Arendal: Friluftsførlaget 2003

Kr. 298.-

”Ved sjøen i Arendal står et hus og er stort i verden. Det er Rådhuset, Norges høyeste trebygning. Den ligger på Tyholmen, men er ikke alene om å ruve der. På samme holme bygde de en middelskole i 1881, den gangen landets lengste, bredeste og høyeste. Like ved løfter Trefoldighetskirken alle sine tonn med stein mot himmelen; spiret er det høyeste i Norden og en logo for storhet. Så høyt raget en gang mastene på byens skip verden rundt. - Hvis man kunne sitte på spiret og trekke en linje mellom de tre byggene, ville det avtegne seg et hjerte. Midt inne i dette hjertet ligger det en annen administrasjon, en annen skole og en annen kirke. Det er noe lavt og smått noe som ikke flerrer skyene eller bærer plaketter, enda det finnes hospital der også. Det er en stillfarende kultur kranset av giganter som fremhever dens litenhet. Det er bare en prikk i et hjerte og en øy på en holme. Det er bare St. Franciskus.”

Da historikeren og ikke-katolikken Egil Børre Johnsen for et par år siden fikk i oppdrag å skrive om den medisinske virksomhet ved søstrenes hospital, oppdaget han en verden han inntil da suverent hadde oversett. ”Jeg ante ikke at det fantes et slikt miljø i Arendal. Og det enda jeg så nonnene hver eneste dag i de femten

årene jeg jobbet på Tyholmen videregående skole.” Når Johnsen først begynner å se, oppdager han ikke ”bare” et hospital eid, ledet og drevet av nonner, men en skole og en menighet. Ja, mer enn det. ”Den som ser nærmere på saken, vil for det første oppdage hvordan en kontinental sivilisasjonsform her kunne blomstre i en norsk utkant, som en av de første i moderne tid. For det andre vil han bli slått av det samme strøkets evne til å møte de

” « Bokens helter er nonnene... »

fremmede som kom folkets evne til forholdsvis raskt å akseptere overlegenhet utenfra med takk og respekt; iallfall så lenge hjelp var påkrevd.”

Den lille ”prikken” som Johnsen endelig har stanset ved, så dagens lys i 1911; altså den gang biskop Fallize styrte vår kirke. Ofte hadde han passert kyststrekningen Porsgrunn og Kristiansand, og var blitt nedstemt over fraværet av katolske misjonsstasjoner. Så en dag fester han seg ved Arendal, ”en by med stor fortid, prektige høyder, en kjempemessig protestantisk kirke”, og med et potensielt hospitalbehov. Selv om

Fallize selv tar æren for det meste, så var han allikevel ikke alene om prosjektet. Arendal kunne på 1900-tallet skilte med to katolikker som Johnsen blåser støv av: den fransk-norske bergenserinnen Léonie de Simiane og byens kanskje første konvertitt Sigrid Boe. Forfatterinnen Sigrid Boe hadde konvertert etter et klosteropphold i Frankrike, og var sikret en aktet plass i lokalsamfunnet som datter av konsul Christian Theodor Boe, forretningsmann og reder. Det var hun som i 1910 gjorde biskopen oppmerksom på at en ”herrskaelig eiendom paa Tyholmen” var til salgs.

Fallize slo til. Med visse endringer og noe ombygging kunne eiendommen fint romme både kirke, skole og hospital; i følge biskoppelig oppskrift de tre ingredienser for en katolsk menighet. Til sjelehyrde for den inntil videre svært beskjedne flokk, hadde han utsett den unge norske presten Karl Kjelstrup, mens St. Franciskus Xaveriussøstre med priorinne søster Paula ved roret, skulle åpne hospital på sin del av eiendommen og drive skole. Det som spesielt slår en nåtidig leser, er at tingene skjer i et nærmest forrykende tempo: Allerede høsten 1911 er både den nye sokneprest og søstrene på plass, og 11. november sto alt klart til innvielse. ”En fordums storhet var blitt til tre nye. Paviljongen kunne kalle seg kirke, portnerhuset var blitt prestebolig, og villaen hadde fått sine første pasientværelser i tillegg til søstrenes provisoriske privatrom.”

Det katolske hospitalet var knapt åpnet, før byens leger og deres pasienter strømmet til. Byens antikverte ”sykehus” – ja, det fortjente benevnelsen kun med anførselstegn, så elendig var det – oppe i Neset hadde i 1910 mottatt i alt 97 pasienter. St. Franciskus på Tyholmen ga en maksimal plassutnyttelse og en overlegen situasjon på personalsiden, i særdeleshet takket være de ulønnede, men faglig godt kvalifiserte søstrene, en mangedobling av denne innsatsen. For den katolske skolen var suksessen ikke like opplagt. Den fikk en beskjeden start med to elever i 1912, og ble offisielt åpnet året etter. Siden

elevene var så få, hjalp skolesøsteren også til ved hospitalet disse første årene. Det gjaldt gjerne den første delen av operasjonene – når det hele var i gang, fortrakk hun til skolestua igjen og elevene som ventet.

Etter de heroiske pionerår, følger vekst og utvikling ikke minst for hospitalet som led

«Ved å lese og lytte har han lært; også at søstre nødig taler om "sitt eget" – slitet, kampene, forsakelsen.»

under konstant plassmangel. Allikevel gikk det 20 år før St. Franciskus Hospitals nybygning kunne innvies. I 1935 var 14 søstre i sving i hospitalets 14 sykerom. "De systematiserte, effektiviserte og ominnredet; i 1939 hadde de til og med fått utvidet tredje etasje med en liten fløy som ga seks nye senger." Langt verre var det med paviljongen fra 1911 som var blitt innviet som kirke. Den var

provisorisk, men arvtakeren uteble: Tidlig i 1930-årene var menigheten blitt så stor at utvidelse syntes livsnødvendig. Men økonomien var skral, og valget sto mellom kirke eller skole. Det ble skole, og så brøt en ny verdenskrig ut. Først i januar 1954 ble det nye gudshus vigslet: "De fleste plassene i kirken var reservert; i første benk knelte blant andre Sigrid Boe, hennes søster fru Platou og søster Margrete hun som var med da de aller første kom til Tyholmen i 1911."

Bokens helter er nonnene, men som tittelen underfundig tilføyer, så fantes det menn i deres liv; mange menn: Biskoper, prester, leger, vaktmestere... Johnsen gir oss alltid opplysende og ofte humoristiske møter med dem ut gjennom boken. Det være seg menighetens første sokneprest Karl Kjelstup eller kirurgen Samuel Høyer, som i gavnet var St. Franciskus' overlege de grunnleggende årene. Samtidig avdekkes beskjemmende glemsel: Det katolske Tyholmen lå så visst ikke på latsiden i motstandsarbeidet under annen verdenskrig; heller ikke søstrene.

Det som i ettertid sjenerer at denne innsatsen aldri offentlig ble trukket frem; ikke av byens ordfører Niels Barth i 17. mai-talen 1945 med takk til "en rekke personer og instanser", og heller ikke under kong Haakons sagnomsuste besøk samme høst. I Tromsø hadde kongen håndhilst på hver enkelt St. Elisabethsøster og takket for deres lojale holdning og innsats under krigen. Så ikke i Arendal. Der glemte mennene søstrene. Ord-

fører Barth var en av St. Franciskus' veteranleger.

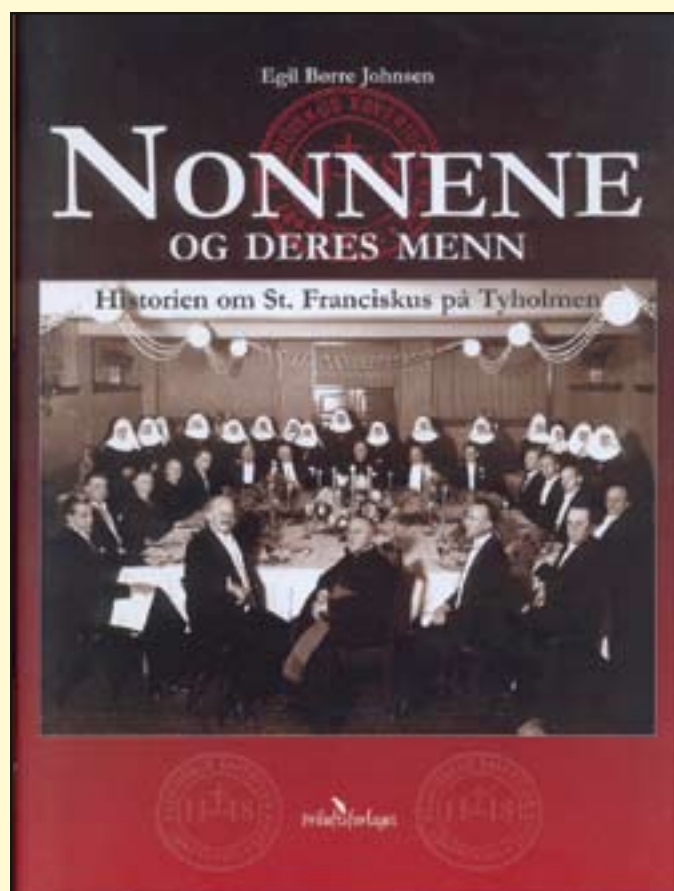
Nå tok det jo også bokens forfatter mange år før han oppdaget søstrene, åtte år etter at de hadde brutt opp fra byen. Ved å lese og lytte har han lært; også at søstre nødig taler om "sitt eget" – slitet, kampene, forsakelsen. Johnsen oppdaget det raskt en høst-

Egil Børre Johnsen har med sin bok levert et velskrevet, underholdende og informativt bidrag til Den katolske Kirkes historie i Norge. Den er både lesverdig og leservennlig.

dag 2002 på Marias Minde i møte med Arendals-patrioterne søster Tarcisia, søster Ancilla, søster Vinfrida og søster Agnes. Da forundres vi når forfatteren lenger ut i boken presenterer interessant, men i det minste for søstrene høyst internt materiale fra biskop Grans visitas i Arendal 1965. Vi som kjenner Kirkes restriktive arkivpraksis forundres over denne plutselige åpenhet.

Egil Børre Johnsen har med sin bok levert et velskrevet, underholdende og informativt bidrag til Den katolske Kirkes historie i Norge. Den er både lesverdig og leservennlig med et rikt billed- og faksimilemateriale. Det presenteres som lokalhistorie, og kanskje unnskylder det fravær både av bibliografi og saksregister. Den var et bestillingsverk fra medisinsk hold; om øyeavdelingen på St. Franciskus. Glapp forfatterens fokus i begeistringen for alt det "katolske"? Slett ikke. Også om Øyet på Tyholmen står det å lese i boken.

Else-Britt Nilsen OP

Tro og Lys

Intervju v/ Unni Lefébure

”Men det som går for å være uforstandig i verden, utvalgte Gud seg for å gjøre de vise til skamme. Det som regnes for svakt i verden, utvalgte Gud seg for å gjøre det sterke til skamme”

(1. Kor 1,27, sitert i charteret til Tro og Lys-bevegelsen)

På den internasjonale Tro og Lys-bevegelsens årlige sonerådsmøte i oktober i fjor ble den norske katolikken Aslaug Espe valgt som ny sonekoordinator for Den nord-europeiske sone (Irland, England, Wales, Skottland, Sverige, Danmark og Norge). Valget gjelder for fire år. Broen har tatt en prat med henne for å bli bedre kjent med bevegelsen.

Aslaug Espe – hva er Tro og Lys?

Tro og Lys er en internasjonal kristen organisasjon som arbeider for å gi utviklingshemmede og deres familier en plass i kirkene våre og i samfunnet.

I bevegelsens charter står det:

”Tro og Lys hviler på den tro at (...) alle mennesker (...) er like mye elsket av Gud. Jesus lever i dem, selv om personen knapt kan gi uttrykk for det. Tro og Lys tror at alle, selv den mest utviklingshemmede, er kalt til å leve sitt liv i Kristus, til å motta sakramentene og til å være en kilde til liv for fellesskapet, for kirken og for menneskeheten.

I charteret står det at Tro og Lys ”...er en fellesskapsbevegelse. Det vesentlige består i å opprette tillitsbånd og vennskap mellom medlemmene i gruppen, bånd som har sitt utspring i Jesus og som når sin fullendelse i Ham.” Kan du utdype dette?

Tro og Lys gir psykisk utviklingshemmede mulighet til å erkjenne og bruke sine gaver og oppdage den glede som vennskap med andre gir. Tro og Lys ønsker å være støtte

for foreldre og hjelpe dem til å se at deres barn ikke bare er annerledes. Med sin spesielle skjønnhet, personlighet, evner og muligheter kan de bli en kilde til liv for andre (charteret).

1. Fellesskapet møtes

Hvert møte avsetter tid til bare å være sammen, snakke og lytte til hverandre. Det er viktig å bli kjent, slik at vi kan dele både sorger og gleder.

2. Fellesskapet i fest

Festen er viktig i Tro og Lys. Det er humor, glede og latter som preger møtene. Vi feirer at vi er et fellesskap, at vi ikke lenger er alene. Det er Gud som kaller oss sammen.

3. Fellesskap i bønn

Felles bønn i en eller annen form er alltid en del av møtene. Vi forbedrer en gudstjeneste sammen. Utviklingshemmede kan delta med musikk, som nattverdsutdeler, tekstleser, mime evangeliet i fellesskap med andre, med sin bønn.

4. Fellesskap gjennom trofast vennskap

Vennskap utvikles gjennom at vi bruker tid sammen. Mellom de månedlige møtene forsøker vi å møtes i mindre grupper eller bare to og to. Vi deler bekymringer, drømmer, håp, morsomheter, en tjeneste, et måltid eller andre aktiviteter som nærer vennskap. Vi ber sammen. Vi kan ringe til hverandre, sende et kort, et brev.

Sorg

Men det er også triste dager. Sist Jean Vanier snakket i St. Hallvard kirke (2002), snakket han om smer-

ten til foreldre og deres utviklingshemmede barn: ”Vet dere hva som er foreldres og utviklingshemmedes største smerte? At de ofte ikke har venner som forstår. Når vi kjenner oss skjøvet ut, avvist, da trenger vi en venn. Det trenger utviklingshemmede og deres familier også.”

Fortell om et vanlig Tro og Lys-møte i Norge. Hva gjør dere?

Jeg vil fortelle fra Follogruppen, som jeg selv tilhører. Follogruppen samler mennesker fra Ski og Ås kommune i Akershus.

Vi møtes i Ås arbeidskirke. Vi pynter rommet fint, med blomster, lys, duk osv. Bjørn Harald (en utviklingshemmet gutt) ønsker velkommen. Det er hans oppgave. Han sier ganske enkelt: ”Velkommen.”

Vi synger mye. Musikk og rytmer er viktig. Vi kan forberede en enkel mime til gudstjenesten. Vi øver på sanger og fordeler oppgaver. Vi har alltid gudstjeneste i en eller annen form: nattverdsgudstjeneste eller en forbønns-gudstjeneste uten nattverd.

Vi avslutter alltid møtet med et måltid, underholdning, sang, evt. dans og leker.

Hvem er Jean Vanier, og hvordan startet Tro og Lys-bevegelsen?

Filosofiprofessoren Jean Vanier er kanadier, født i 1928. På oppfordring fra sin venn, den franske dominikanerpateren Thomas Philippe, startet han et fellesskap sammen med et par utviklingshemmede. Slik oppstod Arken (L'Arche). I dag finnes det Arken-fellesskap i hele verden, i alt ca. 110 i 25 ulike land. I 1971 startet Jean Vanier Tro og Lys-be-

vegelsen sammen med den franske spesialpedagogen Marie-Helene Mathieu.

Kan du si litt om bevegelsens utbredelse?

Vi er tilknyttet den internasjonale Tro og Lys-bevegelsen som pr. mars 2003 samler ca. 1464 grupper i 76 land på 6 forskjellige kontinenter. I Norge begynte Tro og Lys i 1990. Vi deltok på den første internasjonale Tro og Lys-valfarten i 1991. I dag har vi seks grupper spredt ut over landet. Tro og Lys vokser. Siste året har flere menigheter kontaktet oss for informasjon og hjelp til å komme i gang.

Hvordan er forholdet til de lokale menighetene?

Den norske Tro og Lys-fanen, laget sammen med utviklingshemmede.

Vi legger stor vekt på kontakt med lokalmenighetene. Målet er at utviklingshemmede med familie skal finne sin plass der. I gruppen jeg er medlem av, har vi felles gudstjeneste både med Ski og Ås menighet 2-3 ganger i året. Menighetene kommer ofte med svært positive tilbakemeldinger når vi deltar.

Tro og Lys er en økumenisk bevegelse. Kan du si litt om hva dette innebærer?

Jean Vanier er katolikk. Både Arken-fellesskapene og Tro og Lys begynte som katolske bevegelser. Etter hvert som bevegelsene har vokst og spredt seg, er de blitt mer og mer økumeniske.

Utviklingshemmede forstår ikke at det finnes ulike kirker. I gruppene legger vi vekt på det vi har felles: vi er søsken, vi er venner, vi er elsket av Gud, vi er likeverdige, vi trenger hverandre. Kirkene våre blir ikke levende fellesskap før de rommer alle, også de som er annerledes (charter, 1.5).

I Tro og Lys i Norge er mange kirkesamfunn representert: Pinsebevegelsen, Den evangelisk lutherske frikirke, Den norske kirke (lutherske), den nyapostoliske kirke og Den katolske Kirke.

Kan du si noe om din egen vei til bevegelsen?

For ca. 30 år siden, mens jeg tok fransk mellomfag ved Universitetet, fikk jeg bo i et av Arken-fellesskapene noen måneder. Der møtte jeg for første gang Den katolske Kirke. I denne spesielle kirken var det mange utviklingshemmede. De deltok som ministranter og hjalp presten under messen. Jeg følte med en gang at her hører jeg hjemme, jeg hadde funnet min kirke. Jeg dro hjem og ble katolikk.

I mange år var jeg "lunken" i forhold til andre kirker. Jeg visste i "hodet" at Gud kalte meg til å arbeide for enhet, men jeg kjente også motstand. Jeg følte meg "ferdig" med Den norske kirke. Den hadde aldri gitt meg noe... Kanskje litt typisk for konvertitter? Samtidig har jeg deltatt i en økumenisk bønnegruppe i Ås fra 1990. Vi møtes en gang i måneden i kapellet hjemme hos meg!

I 1998, under et internasjonalt Tro og Lys-møte i Quebec, skjedde forandringen. Da jeg dro derfra, viste jeg at Gud kalte meg til å være økumenisk. Møtet med Arken-bevegelsen og Jean Vanier forandret livet mitt. Jeg begynte etter endte studier å arbeide på en barneavdeling ved Emma Hjorth Hjem i Bærum. Siden begynte jeg å leve og arbeide i Mariahuset, et fellesskap der utviklingshemmede og andre lever og arbeider sammen hele døgnet. Da jeg forlot Mariahuset etter fem år og etter hvert giftet meg, ble det snart klart for meg at jeg skulle starte en Tro og Lys-gruppe. Rett før den internasjonale Tro og Lys-valfarten til Lourdes i 1991 fikk jeg brev fra Jean Vanier. Han skrev: "Aslaug, kan du starte en Tro og Lys-gruppe i Norge?" Dette hjalp meg til å komme i gang.

Min rolle har vært å starte Tro og Lys her i landet. Det kjennes riktig at noen andre skal ta over ledelsen

Aslaug Espe tilhører Follogruppen av Tro og Lys-bevegelsen, som samler mennesker fra Ski og Ås kommune i Akershus. De samles jevnlig i Ås arbeidskirke.

Aslaug Espe (t.v.) sammen med Viviane le Polain fra Belgia (internasjonal leder for Tro og Lys).

i Norge nå. Vi skal ha valg av leder siste

helgen i januar.

Du er legkarmelitt...?

Jeg konverterte til Den katolske Kirke i 1977. Jeg var så lykkelig over å ha funnet en kirketilhørighet. Jeg ble kjent med Karmel samtidig som jeg ble kjent med Arken-bevegelsen og Tro og Lys. Jeg opplevde å finne alt jeg lengtet etter. Gjennom Karmel oppdaget jeg det kontemplative klosterlivet.

Bønn er viktig for meg. Uten et regelmessig bønneliv ville arbeidet i Tro og Lys ikke være mulig. Jeg trenger å bli båret av Karmels bønn. Den er som en favn. I Karmel får jeg næring til å leve mitt kall i Tro og Lys. Jeg kan ikke forklare det mer rasjonelt. Jeg vet bare at der har jeg funnet en skatt.

Beskriv Tro og Lys med et par ord?

Glede
Jeg er OK som jeg er!
Tilhørighet
Fellesskap

Aslaug Espe, født 1952, konverterte til Den katolske Kirke i 1977. Hun er utdannet filolog og spesialpedagog, og underviser ved Ås kommunale voksenopplæringsenter. I 1990 startet hun den første Tro og Lys-gruppen i Norge.

For dem som vil vite mer:
<http://trooglys.katolsk.no/>

Verdensungdomsdagene 2005 i Köln:

"We have come to worship Him" (Mt 2,2)

Det viktigste med verdensungdomsdagene er møtet med Kristus, representert ved korset i logoen. Det er Kristi nærvær som kjennetegner hele dette arrangementet. Den røde fargen symboliserer kjærligheten, lidenskapen og smerten. Den indikerer Guds kjærlighet og Jesu død på Korset, og minner oss om smerten i våre egne liv og i verden. Korset er hovedsymbolet for Kristent håp og frelse i Jesus Kristus.

På forespørsel fra biskopen i OKB, har NUK påtatt seg å samle påmeldinger fra ulike grupper fra Norge som skal reise til verdensungdomsdagene i Köln, samt koordinering av grupper fra Norge. Bakgrunnen for dette er at de ansvarlige i Köln ønsker å få deltakerlistene fra hvert bispedømme/land i samlet forsendelse, for å forenkle organiseringen i Köln.

Norges Unge Katolikker vil også bistå med informasjon om Verdensungdomsdagene, samt tips og veiledning i forbindelse med organisering av reise til Verdensungdomsdagene for dem som ønsker dette. Vi ønsker å holde en løpende dialog med lederne for alle gruppene som vil reise fra Norge, for å sikre at alle får så god informasjon i forkant som mulig. NUK vil også forsøke å gjøre tilgjengelig forberedelsesmateriale i forbindelse med tema for Verdensungdomsdagene på et tidlig tidspunkt.

Norges Unge Katolikker vil dermed ha to roller i forbindelse med Verdensungdomsdagene i Köln i 2005:

- 1) formidling av deltakerlister fra grupper i Norge til Köln
- 2) organisering av reise for en av gruppene fra Norge til Köln

Ønsker du å delta på Verdensungdomsdagene i Köln?

(Du må være over 16 år/18 år avhengig av hvem du skal reise med)

Ta kontakt med menigheten din og spør om det planlegges en reise til Köln fra menigheten! Ta ellers kontakt med NUK, så skal vi gi deg mer informasjon og sørge for at du kan være med til Köln hvis du ønsker det!

Dersom du skal organisere en reise til Köln på verdensungdomsdagene i regi av menigheten din, er du velkommen til å ta kontakt med NUK for mer informasjon.

NUK, Akersveien 16a, 0177 Oslo,

Leir er levende Kirke!

Norges Unge Katolikker (NUK) arrangerer hvert år Påskeleirer og sommerleirer for barn og ungdom i Norge. På våre leirer står alltid Kristus, vår katolske tro og vårt fellesskap i sentrum.

Alle som har vært på leir, kjenner igjen følelsen av den levende Kirken. På leir blir vi virkelig ett med hverandre og Kristus. De ulike leirene for barn og ungdom har forskjellige temaer. Disse har som formål å støtte opp om vår vekst i troen og vårt liv som troende. Dette skjer delvis gjennom katekese, men fremfor alt gjennom ulike typer aktiviteter og lek, og gjennom fellesskap med andre unge katolikker en hel uke til ende.

NUKs leirer ledes alltid av et dyktig team, bestående av en leirsjef, en leirprest, samt ungdommer og voksne (over 18 år). Disse forbereder leiren sammen, innholdsmessig og praktisk, og gir sjenerøst av sin tid for at barna og de unge som kommer på leir skal få en best mulig opplevelse.

En dag på barneleir...

En dag på barneleir vil vanligvis begynne med morgenbønn, før man spiser frokost. Videre er det rydding av rom – det rommet som kommer best ut av inspeksjonene gjennom hele uken, får selvsagt en premie! Om formiddagen har man kanskje også en temaøkt og lærer litt mer om troen. Så er det ut å leke i solen eller regnet ☺. Ofte er fotball, bading, badminton og "rød & blå" blant

de helt store slagerne ute. Etter lunsj fortsetter man kanskje med litt temaarbeid, men da gjerne i form av gruppearbeid med forming, sang og drama som vanlige ingredienser. Med fritid, bading og uteaktiviteter går ettermiddagen fort. Kanskje man rekker en Messe, eller litt vannkrig, og så er det middag. Etter en lang dag er mange slitne, men ikke helt klare for sengen! Da er det fint med noen flere fellesleker, natursti, spill og sang. Dagene rundes alltid av med en aftenbønn, ofte forberedt sammen med barna. Velkommen på leir!

NUK arrangerer også leir for ungdom... Tilbudet til ungdom består av påskeleirer (se under), samt juniorleir og ungdomsleir om sommeren. Juniorleir er for deg mellom 12 og 14 år, mens ungdomsleiren er for deg mellom 15 og 17 år. I år tilbys også en pilegrimsvandring for deg over 18 år; Sequela Christi – en pilegrimsvandring i Kristi etterfølgelse.

Påskeleir for konfirmanter er en fulltreffer år etter år! Kjære konfirmanter: det er bare å melde seg på :) Siden det er stor etterspørsel etter plasser på påskeleir, har vi i år bestemt oss for å prøve to leirer – en på Fredtun for deltagere fra Midt-Norge og Vestlandet og en på Mariaholm for deltagere fra Østlandet og Nord-Norge. Da er det ekstra mange plasser ledige, så ta

Påskeleir i 2003. Påskeleir "ØST" og "VEST" er et tilbud til deg som skal konfirmeres i 2004. Sammen med andre konfirmanter fra hele landet vil du tilbringe den stille uke og fordype deg i Påskens mysterium; vandringen fra død til liv.

gjern med deg hele konfirmantgruppen din! Er du i tvil om hvor du skal melde deg på, bare velg en av dem, og så skal vi her på kontoret ta nærmere kontakt med deg.

Påskeleir er en opplevelse for livet! Som konfirmant er det spennende å oppleve Påskens levende liturgi, og samtidig møte mange andre unge katolikker fra hele Norge. For mange blir dette en erfaring de senere bygger mye av sitt videre engasjement på.

Påskeleir for de som ble konfirmert i fjor: Dette er påskeleiren for de som var konfirmanter i 2003, og eldre. Vi tar opp suksessen fra i fjor med påskeleir i Haugesund, og flytter oss over fjellene denne gang. Stedet er Porsgrunn. Har du lyst til å oppleve en levende påskefeiring med andre ungdommer, da er du hjertelig velkommen til Påskeleir i Porsgrunn!

Påske "ØST"

Hvem: For deg som skal konfirmeres i 2004 og bor på Østlandet og i Nord-Norge (på Mariaholm).

Tid: 4.-11. april 2004

Pris: 1500 kr (250 kr påmeldingsgebyr + 1250 kr deltageravgift)

Leirsjef: Stella Rømcke

Leirprest: P. Paul Y Pham (ungdomspresten)

Påske "VEST"

Hvem: For deg som skal konfirmeres i 2004 og bor på Vestlandet og i Midt-Norge (på Fredtun/Haugesund.)

Tid: 4.-11. april 2004

Pris: 1500 kr (250 kr påmeldingsgebyr + 1250 kr deltageravgift)

Leirsjef: Marius Horn

Leirprest: P. Reidar Voith

Påske "PORSGRUNN"

Hvem: For deg som ble konfirmerert i 2003 (Sted: Porsgrunn).

Tid: 4.-11. april 2004

Pris: 1250 kr (250 kr påmeldingsgebyr + 1000 kr deltageravgift)

Leirsjef: Ana Veronika Roman Olsen

Leirprest: P. Frode Eikenes

PÅMELDING TIL PÅSKELEIR FRIST: 1. mars

Send inn navn, adresse, fødselsdato og telefonnummer og hvilken leir du skal være med på til NUK (eller meld deg på på NUKs internetsider).

Påmeldingsgebyr: 250 kr må betales for å bli meldt på leiren.

Påmelding til NUK, Akersveien 16a, 0177 (eller på www.nuk.no -kalender)

Kontonummer: 3000 16 91399 (NUK)

NB! Merk innbetaling med navn og hvilken leir du skal på!

Sommeren 2004 arrangerer NUK sommerleirer for barn og ungdom:

Barn Oslo/Øst	8-11 år	26. juni - 3. juli	Mariaholm
Barn Sør	8-11 år	19. juni - 26. juni	Stella Maris
Barn Midt	8-11 år	19. juni - 26. juni	i Trøndelag
Barn Nord	8-11 år	19. juni - 26. juni	i Nord-Norge
Vestlandsleir (barn og junior)	8-14 år	24. juni - 1. juli	Fredtun (Haugesund)
Juniorleir	12-14 år	26. juni - 3. juli	Sørlandet
Ungdomsleir	15-17 år	26. juni - 3. juli	Sørlandet
Ministrantleir	8 år og eldre	8. - 15. august	Mariaholm

NUK informerer også om følgende tilbud sommeren 2004:

Familieleir

30. juni - 4. juli

For mer informasjon, kontakt torvild.oftestad@katolsk.no eller NUK

Pilegrimsvandring

til Nidaros

18 år +

22. juli - 30. juli

NB! Påmeldingsfrist 1. mars! Påmeldingsgebyr: Kr. 500,-

For mer informasjon kontakt: ktywoniuk@yahoo.com eller NUK.

PÅMELDING TIL NUKs SOMMERLEIRER 2004: FRIST: 1. mai 2004

Send inn navn, adresse, fødselsdato og telefonnummer og hvilken leir du skal være med på til NUK (eller meld deg på på NUKs internetsider).

Påmeldingsgebyr: 250 kr må betales for å bli meldt på leiren.

Påmelding til NUK, Akersveien 16a, 0177 (eller på www.nuk.no -kalender)

Kontonummer: 3000 16 91399 (NUK)

NB! Merk innbetaling med navn og hvilken leir du skal på!

Støtt NUKs reisefond!

NUKs reisefond gjør det mulig for mange familier å sende barn og unge på leir. Reiseutgifter (billigste reisemåte) som overstiger 350 kr. kan refunderes fra fondet. Bidrag til fondet kan settes inn på konto 3000 1691 399. Merk transaksjonen "reisefond."

Den latinske messen

Overskriften er egentlig noe upresis, ettersom «den latinske messen» ikke er noe entydig begrep og ikke synonymt med Den tridentinske messen, som var enerådende fra 1570 til 1969. For også «Den nye messen» fra 1969 er skrevet på latin, Kirkens offisielle språk. Forskjellen er at den også er oversatt til de ulike folkespråkene.

Vi har nettopp feiret 40-årsjubileet for Andre Vatikankonsils liturgikonstitusjon *Sacrosanctum Concilium* av 4. desember 1963. Årene som fulgte, var ikke akkurat de mest stabile årene i verdenshistorien. Den verdslige verdens ungdomsopprør og kulturrevolusjoner smittet også over på Kirken, og i ettertid ser man at man trolig ikke kunne ha valgt et verre tidspunkt for å gjennomføre en gjennomgripende liturgisk reform.

Pave Paul VIs reviderte *Missale Romanum* trådte i kraft den 30. november 1969. Liturgifornyernes intensjoner var de aller beste, og deres mål var å gi liturgien dens renhet tilbake. De troende skulle igjen engasjeres fullt ut i den liturgiske aktivitet, og de skulle ikke delta i gudstjenestene som passive tilskuere, men som partnere i kraft av sin andel i det alminnelige prestedømme.

Mottakelsen av liturgireformene var ikke entydig positiv. Mange reagerte på at Kirkens felles liturgiske språk var truet, og dermed også den musikalske arven, spesielt den gregorianske sangen. Det første initiativet for å bevare Kirkens latinske arv kom faktisk fra

Norge, med en av Europas minste katolske befolkninger. Sommeren 1964 sendte forfatteren og psykiateren Borghild Krane (1906-97) ut en appell til katolikker om å slutte seg sammen i forsvar for Kirkens liturgiske arv. Resultatet var en rekke nasjonale forbund som ble opprettet i 1964/65, først i Frankrike. Der fikk bevegelsen også sitt navn, «Una Voce» (med én røst), offisielt grunnlagt den 19. desember 1964. Denne grupperingen forsvaret både den latinske arven og Andre Vatikankonsil.

Men andre forkastet både liturgireformen og konsilet. Deres leder var den franske erkebiskopen Marcel Lefèbvre (1905-91), som grunnla prestebroreskapet St. Pius X (SSPX). Det ble hele tiden arbeidet for at splittelsen skulle leges uten skisma, spesielt etter at Johannes Paul II ble pave i 1978. Lefèbvre og hans gruppe fikk meget rause tilbud for å bli værende i Kirken, blant annet det privilegium å feire messen utelukkende etter tridentinsk ritus.

Men i 1988 avgjorde den 83-årige Lefèbvre at Selskapets videre beståen var viktigere enn Kirkens enhet, så han bestemte seg for å vigsle fire av sine prester til biskoper for å føre arbeidet videre. Vatikanet ga ham da en klar advarsel om at en slik bispevigsel i strid med pavens forbud var å betrakte som en skismatisk handling, men Lefèbvre trosset Peters etterfølger, og sammen med biskop emeritus Mayer av Campos i Brasil vigslet han de fire prestene til biskoper.

Vatikanet svarte den 1. juli 1988 med et dekret fra Bispekongregasjonens prefekt, kardinal Bernardin Gantin, som slo fast at Lefèbvre, Mayer og de fire nyvigslede bisko-

pene dermed automatisk hadde påført seg selv den alvorlige straffen ekskommunikasjon som skismatikere. Den 2. juli gjentok pave Johannes Paul II ekskommunikasjonene i sin *Motu proprio* (pavelig bekjentgjørelse) *Ecclesia Dei*.

Men for ikke å bryte alle bånd og for å åpne muligheten for forsoning, ble kommisjonen *Ecclesia Dei* opprettet. Kommisjonen har som formål å muliggjøre fullt kirkelig fellesskap for prester, seminarister, religiøse samfunn eller enkeltpersoner som inntil da hadde vært knyttet til Lefèbvres bevegelse, men som ønsket å fortsette å være i enhet med Peters etterfølger i Den katolske Kirke. Senere i juli ble prestebroreskapet St. Peter (FSSP) grunnlagt.

Helt siden 1988 har det vært arbeidet for å forsøke å lege skismaet. Kommisjonen *Ecclesia Dei* ledes nå av kardinal Darío Castrillón Hoyos, prefekt for Kleruskongregasjonen. Han har hatt en serie samtaler med skismatikernes leder Bernard Fellay, en av de fire som ble bispeviet i 1988 og leder for det internasjonale Pius X-selskapet i Sveits, men foreløpig uten suksess. Den 18. januar 2002 vendte imidlertid «St. Jean Marie Vianney-brorskapet» i Campos i Brasil tilbake til full kommunion og ble anerkjent som et Apostolisk administratur. Paven ga dem tillatelse til å bruke den tridentinske messen i henhold til Messeboken av 1962.

Konsilkonstitusjonen *Sacrosanctum Concilium* var slett ikke så revolusjonær som det senere er hevdet. Konsilfedrene ønsket ikke å avskaffe den tridentinske ritus og andre riter, men ville «bevare dem og begunstige dem på alle måter»

(artikkel 4). De forutsatte også at «bruken av det latinske språk bibeholdes i den latinske ritus», selv om morsmålet kunne få «en større plass, særlig i lesningene og i foranningene, i enkelte bønner og sanger» (artikkel 36). Men man skulle «allikevel sørge for at de troende er i stand til å resitere eller synge på latin de av messens faste deler som tilkommer dem». I instruksjonen til Messeboken presiseres dette til «særlig trosbekjennelsen og Fadervår». *Sacrosanctum Concilium* understreker også at «Kirken anerkjenner den gregorianske sang som den romerske liturgis egen: Den skal derfor normalt ha førsteplassen i de liturgiske handlinger. Andre former for kirkemusikk, spesielt den polyfone, skal på ingen måte utelukkes fra gudstjenesten, når de bare svarer til den liturgiske handlingsånd» (artikkel 116).

I Norge ble reformene etter konsilet «stort sett hensynsfullt gjennomført», skriver Bernt I. Eidsvig i «Den katolske Kirke i Norge» (1993). Det var slett ikke tilfelle i alle land. Ofte ble alt det gamle kastet ut og erstattet av nytt materiale av svært vekslende kvalitet. Paul VI's messe-

bok ga stor valgfrihet i seg selv, men selv ikke dette var nok for mange, som utviklet de mest bisarre «liturgier» i fornyelsens og reformens navn. I tillegg var oversettelsene fra latin til folkespråkene ofte unøyaktige og dårlige. Dette gjelder nok spesielt oversettelsene til engelsk, som stort sett er uten både høytid og poesi.

I året 1971 skrev over femti fremtredende forskere, forfattere, historikere og musikere fra England en appell direkte til paven om å redde den klassiske latinske liturgien fra utryddelse. Paven svarte med å gi dispensasjon («The English Indult» av 1971) slik at den tradisjonelle latinske messen kunne feires i England og Wales.

Etter at Johannes Paul II var valgt til pave, utstedte han en generell dispensasjon (brevet *Quattuor abhinc annos* fra Gudstjenestekongregasjonen av 3. oktober 1984). Den betydde at katolikker over hele verden kunne få tillatelse av sin biskop til å få feiret den tridentinske messen, riktignok med en rekke restriksjoner. I 1988, etter ekskommunikasjonen av erkebiskop Lefèbvre, fjernet paven mer eller mindre alle restriksjonene på feiringen av den gamle messen. Senere er det klargjort at dispensasjonen ikke bare gjelder tidligere tilhengere av erkebiskop Lefèbvre, men alle troende. I dag finnes det ordener som med pavens uttrykkelige godkjennelse bare bruker de latinske bøkene til sine liturgier.

Hvis man ønsker at det skal feires messer etter den tridentinske ritus, skal man henvende seg til sin lokale biskop. Han vil sikkert være positiv, i tråd med pave Johannes Paul II's ønsker, men siden det

knappt finnes prester i Norge som er opplært i å feire denne messen, må man regne med å hente en prest fra utlandet. Det er derfor lurt om man er flere som går sammen om å spleise på billetten. Man må også være svært nøye med å forsikre seg om at presten er i kommunion med paven, og ikke tilhører skismatiske grupper som SSPX.

Det er imidlertid opplagt at tridentinske messer uansett vil være et randfenomen og at det er «Den nye messen» som også i fremtiden vil være dominerende. Derfor må alle vi andre konsentrere oss om å gjøre feiringen av denne messen så korrekt, verdig og vakker som mulig. Det gjelder både prester og diakoner, organister og sangere, ministranter og andre lege medhjelpere i messen og ikke minst de troende. Og i dette arbeidet må vi også gjøre bruk av elementene fra Kirkens liturgiske skattkammer som det latinske språk og den gregorianske sang.

Vi kan jo starte med å begynne å bruke Fadervår på latin, slik paven ber oss om i instruksjonen til Messeboken.

PEO

Noen nyttige lenker:
Sacrosanctum Concilium på norsk: <http://www.katolsk.no/info/paul6/sc/>
 Brevet *Quattuor abhinc annos* fra Gudstjenestekongregasjonen av 3. oktober 1984: <http://www.latin-mass-society.org/indult.htm>
 Pavens apostoliske brev *Ecclesia Dei* av 2. juli 1988: http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_commissions/ecclsdei/documents/hf_jp-ii_motu-proprio_02071988_ecclesia-dei_en.html
<http://www.latin-mass-society.org/>
<http://www.unavoce.org/>
<http://www.fssp.org/>

Caritas-hjelp til overlevende etter jordskjelvkatastrofen i Bam

*Kvinner og barn lider i Bam, Iran.
Foto: Caritas Internationalis.*

En uke etter det totalødeleggende jordskjelvet i Bam, denne historiske byen ved silkeveien, er de overlevende nå bekymret for hvordan de skal overleve de kommende uker og måneder.

“Vi får knapt sove om natten. Vi har ikke nok å spise, og vi frykter at det skal komme flere skjelv,” sier Behijon Souderi, en 55 år gammel bestemor.

Med bare brød og vann, noen få hermetikkbokser og to kokeapparater, delt på så mange som ti personer, er selv de mest grunnleggende ting mangelvare for de overlevende fra jordskjelvet i Bam. Likevel er de fysiske utfordringene for ingenting å regne i forhold til de følelsesmessige omkostningene som tap av menneskeliv har medført. Det er vanskelig for de overlevende å fatte hva som har skjedd.

Med bare hendene har Souderis naboer begynt å grave hennes døde sønn ut av steinhaugen som en gang var huset hennes. De tunge mursteinene som familien bygget huset med har også tatt livet av hennes tre barnebarn. Den yngste var bare noen måneder gammel. Alt Souderi kan gjøre nå er å begrave ansiktet sitt i hendene og gråte.

Mange av Bams innbyggere sitter lamslåtte foran teltene som iransk Røde Halvmåne og Caritas Internationalis satte opp kort tid etter jordskjelvet. Men teltene er bare en midlertidig ordning. De gir ikke tilstrekkelig ly for nattekulden som setter inn i denne regionen. Når regnet kommer om et par uker og de kalde mars-vindene står på, må disse teltene erstattes av ordentlige hus.

De fleste prøver å holde seg i nærheten av sine ødelagte hjem. “Vi har arbeidet så hardt i førti år. Nå er alt borte,” sier Souderi.

Folk leter i steinhaugen etter levninger fra sitt tidligere liv – tepper, klær og bilder. Barn leker stille i haugen som er overstrødd med papir og skolebøker. Man ser dem sjelden smile. De forstår at mange av lærerne deres nå er døde, sammen med så mange av deres egne venner og slektninger.

“De som har slektninger i andre byer og de som har råd til å dra, har allerede dratt fra Bam,” sier Sogarah Carimobodi. “Folk vet ikke hva som har skjedd med mange av sine venner og naboer; om de har overlevd, om de er innlagt på et av sykehuse, eller om de har søkt tilflukt hos slektninger i andre byer. Det er vanskelig å få informasjon om

savnede venner og slektninger fordi telefonene ikke virker og fordi det er så mange som er meldt savnet.”

Før jordskjelvet bodde begge kvinnene i områder med offentlige tjenester. I nabolaget var det lege, apotek, sykehus og skole. Nå finnes det ikke engang toaletter eller opplegg for å vaske klær. Luften er svært tørr og støvete.

For å bidra til å holde på avstand sykdommer som følger av manglende hygiene, har Caritas Internationalis iverksatt et omfattende nødhjelpsprogram i regionen, i samarbeid med den lokale katolske kirke.

Med det finansielle bidraget fra Caritas Internationalis' medlemsorganisasjoner har en toukers forsyning med hardt tiltrengte matvarer til 5 000 mennesker blitt levert i regionen. Pakkene med ris, bønner, sukker, olje, tunfisk og melkepulver ble satt sammen med hjelp fra lokale Caritas-medarbeidere og transportert med konvoi fra Mashhad, en by nær grensen til Afghanistan, innen en og en halv dag etter jordskjelvet.

Med hjelp av lokale organisasjoner ble et sett med kjøkkenredskaper delt ut til omlag 150 familier i et av Bams tolv distrikter på søndag

kveld. Settet inneholdt blant annet en stor gryte, en tekjele, kopper og andre gjenstander.

Den katolske Kirke i Iran har også sendt en konvoi med matforsyninger og hygieneartikler fra Teheran til regionen. Konvoien dro avsted kl. 12.00 lokal tid på mandag (12. januar), og var ventet til Bam på tirsdag (13. januar).

Frykten som lammer byen og dens innbyggere i dag, merkes overalt. Men et banner som er hengt opp ved et veikryss i byen, reflekterer en sterk vilje hos de overlevende til å gjenoppbygge sine liv. På banneret står det: "Bam lever fortsatt."

"Jeg er født og oppvokst i denne byen. Hvis vi må forlate den fordi det ikke er trygt å være her, så drar vi. Men hvis vi får muligheten til å bli her, så blir vi her," sier Souderi.

Nyhet fra Caritas Internationalis
Oversatt av Stian Erdal

Tom ten Boer, en erfaren Caritas-ansatt, undersøker mulighetene i ruinene etter jordskjelvet. Foto: Caritas Internationalis.

Skiltene på lastebilene er skrevet på farsi og lyder: Gaver fra Den katolske Kirke i Iran og Caritas. Foto: Caritas Internationalis.

IKKE GLEM AFRIKA!

"Jeg har ropt, skreket og grått for å få verden til å høre," sa erkebiskop John Baptiste Odama av Gulu i Nord-Uganda nylig, "men ingenting nytter. Vi får ikke medias oppmerksomhet – og da eksisterer liksom ikke problemene."

De fleste afrikanere lever i fred og har stort sett nok til å møte dagens behov, selv om svært mange av dem er materielt sett fattige. Samtidig er det mange som lider under krig og konflikt, matvaremangel og ekstrem fattigdom på et kontinent som har de høyeste forekomster av blant annet malaria og hiv/aids. En av årsakene til at krisene ikke løses er at altfor mange ledere får fortsette med maktmisbruk og korrupsjon, og at konflikter får fortsette uten at mange utenfor Afrika bryr seg.

Kirken gjør en stor innsats for å fremme rettferdighet og fred – gjennom biskoper og organisasjoner som Caritas. Midt oppe i Afrikas konflikter – enten de er i medias søkelys eller de er "glemt" – finner vi en kirke som er villig til å gjøre alt for å bringe bedre kår til sitt folk. For at det skal lykkes må noen bryr seg.

Caritas Norge støtter Kirkens arbeid for rettferdighet og fred, og mot sult og lidelser. Vi trenger ditt bidrag – send det i dag!

Postboks 5254 Majorstua, 0303 Oslo
Bankkonto 8200.01.93433
Merk innbetalingen "Afrika"

160.000 kroner

fra Norge til St Raphaëls hospital i Bagdad!

Hospitalets leder Søster
Maryanne Pierre OP.

St. Raphaël i sentrum av Bagdad.

Daglig minner nyhetene oss om nøden stadig vekk er stor i Irak. Hvordan er det gått med vårt øremerkede prosjekt som startet i 2001: Å hjelpe dominikanersøstrene i Bagdad til å imøtekomme den muslimske lokalbefolkningens bønn om å utvide St. Raphaëls hospital med en føde- og kvinneavdeling?

Søstrenes hospital unngikk ødeleggelser under krigen, men ble selvsagt satt på hard prøve disse ukene med stort pasientbelegg og ekstreme utfordringer. Fra Norge hadde søstrene ved krigsutbruddet mottatt kr. 160.000. Pengene var tiltenkt det fremtidige byggeprosjektet, men ble rimelig nok brukt til akutte nødtiltak under krigen. Tiltak som kom hospitalets fødende og nyfødte til gode.

Etter krigen har vår direkte kontakt med søstrene ved hospitalet vært begrenset siden ordinære kommuni-

kasjonsmuligheter stadig vekk ligger nede. Unntaket er et par-tre skurrende satellittelefon samtaler med hospitalets leder Søster Maryanne Pierre OP som innstendig minner oss om at hospitalsutvidelsen er et "must".

Selvsagt vender vi ikke det døde øret til oppfordringen, men konkret betyr det at vi nok engang måtte starte med tilnærmet tom konto. I dag kan vi konstatere at interessen for søstrenes sak slett ikke forstummet. I løpet av høsten og frem til jul har vi i alt kunnet sende 160.000 kroner fra støttespillere i Norge til de irakiske dominikanersøstrene. Og vi har i disse dager mottatt søstrenes takk for bidragene – en takk hvor de inkluderer alle fremtidige brukere av den nye avdelingen – som vil være de fattige.

Sr. Else-Britt Nilsen OP

Irakske dominikanersøstre eier og driver St. Raphaël Hospital i sentrum av Bagdad. Egentlig var dette et kirurgisk sykehus, uten noen spesiell kvinneavdeling, men søstrene har gitt etter for fattige kvinners bønn om hjelp, et sted de kan føde i trygghet. I den vanskelige situasjonen landet befinner seg i, er det mange farer som truer mor og barn. Barnedødeligheten i Irak er nå høyere enn i lutfattige, krigsherjede Sudan.

Dominikanerinnene har maktet å avsette litt plass for disse pasientene, men det er langt fra nok til å dekke behovet. De har imidlertid tomt til en ny hospital-fløy og grunnstenen er lagt for en føde- og kvinneavdeling, men for å komme videre med byggeprosjektet, er søstrene helt avhengige av økonomisk hjelp utenfra.

Støtt dominikanerinnene i Bagdad!

Bidrag kan sendes over bankgiro 1720.22.23451, St. Raphaël Bagdad, v/ Laila Kollum, Hedmarksgt. 10d, 0658 OSLO

Kontaktperson er Else-Britt Nilsen OP
Katarinahjemmet,
Gjørstadsgate 9, 0367 Oslo
Telefon: 23 21 54 10
Fax: 22 60 84 34
E-mail:
else-britt.nilsen@katolsk.no

Norge

Personnummer må til for at Kirken skal få offentlig tilskudd

Som før nevnt i Broen, står vi foran en omlegging av betingelsene for at trossamfunnene skal få sine lovbestemte tilskudd. Den katolske Kirke har anmeldt sine forbehold til at man må opplyse om hvert medlems fødselsnummer (alle 11 sifrene, også personnummeret - de 5 siste tallene). Det vil bli et kostbart slit for oss å innhente disse fem sifrene. Vi frykter at tilleggskravet blir en måte for det offentlige å spare på, på vår bekostning. Men nå er det vedtatt av Stortinget. Derimot er lovendringen ikke trådt i kraft. Vi vet ikke hvor lang overgangsperioden blir. Her er vedtaket (9.12.2003):

«Departementet kan gjeva føresegner om plikt til å opplysa om fødselsnummer for kvar einskild medlem ... til bruk i saker om tilskot etter §§ 19 og 19 a. Desse opplysningane kan jamførast med opplysningar frå Det sentrale folkeregisteret, andre trudoms- og livssynssamfunn og medlemsregisteret til Den norske kyrkja så langt dette er teneleg for å kontrollera at vilkåra for tilskot er oppfylde.»

Kirkedepartementet fremstiller saken i positive og optimistiske ordelag, hvor ekstraarbeidet trossamfunnene påføres, ikke nevnes:

«Endringen går ut på at tros- og livssynssamfunn skal ha plikt til å sende inn oversikter over medlemmenes fødselsnummer, dvs. de medlemmene det søkes statlig eller kommunalt tilskudd for. Det er fullt mulig å være medlem uten å opplyse om fødselsnummer, men det vil da ikke bli gitt tilskudd for vedkommende. Personopplysningene vil bli behandlet i samsvar med Datatilsynets krav. Fødselsnummer vil bli kontrollert mot andre trossamfunn, Folkeregisteret og Den norske kirkes medlemsregister. Numrene slettes fysisk når den årlige kontrollen er gjennomført. Oversiktene vil ikke bli gjort tilgjengelige for Statistisk sentralbyrå. Departementet mener endringen vil styrke personvernet, ettersom medlemsoversikter ikke lenger blir sendt til kommunene. Det blir også enklere for kommunene å administrere tilskuddsordningen. Tilskuddet utbetales på grunnlag av en oversikt fra departementet over antallet medlemmer i de aktuelle tros- og livssynssamfunnene i kommunen. Departementet anslår etableringskostnadene til ca kr 700.000 og de årlige driftsutgiftene til ca kr 300.000.»

CT

Stortinget ombestemte seg - «skilsmisseerklæringen» skal vekk

Som tidligere omtalt i Broen, førte et overilet vedtak i Stortinget sist juni til at ektefellene ikke kunne gifte seg dersom de ikke først underskrev på en erklæring om «lik rett til skilsmisse». Vedtaket var enstemmig, ingen partier rakk å reflektere over hva vedtaket innebar. Den logiske konsekvensen er at alle som gifter seg, personlig må godta at ekteskapet deres bare kunne inngås under den forutsetning at det skulle kunne brytes. Hvordan dette kommer i konflikt med religions- og samvittighetsfriheten, har vi redegjort for tidligere.

Nå har Stortinget snudd. I desember bad det Regjeringen om å igjen endre erklæringen som brudefolk må undertegne før vielsen. En opprinnelig forkjemper for lovendringen, Kristelig Folkepartis Anita Apelthun Sæle, gjorde noe som ikke er helt vanlig i det politiske miljø. Hun gikk ut i pressen, bad om unnskyldning og la seg helt flat. Slikt står det respekt av. Utdrag fra hennes «tractatio»:

«Ekteskap er en livslang forpliktelse. Stortinget vil at ekteskapsvilkårene skal gjenspeile det. Jeg har tidligere erkjent at et samlet Stortinget i sommer fattet et vedtak om endring i ekteskapsvilkårene som var for dårlig utredet [...] Vi har nå ryddet opp i dette. [...] Vedtaket, slik det var, skapte problemer både i forhold til internasjonale konvensjoner som Norge er bundet av og i forhold til ulike kirkesamfunn. Reaksjonene har vært mange. Krav om «skilsmisseerklæring» oppleves som et brudd på selve intensjonen med ekteskapet. Enkelte mener sågar at kravet bryter med religionsfriheten. I Kristelig Folkeparti har vi tatt disse innvendingene på alvor. Vi vil at erklæringen skal endres slik at innvendingene fra blant andre jøder og katolikker tas hensyn til.»

Loven er ennå ikke endret – det vil ta litt tid for regjeringen å utarbeide en lovformulering som unngår alle fallgruber. Men det er grunn til optimisme.

CT

«Skilsmissevilje» som betingelse for familiegjenforening

Før Stortinget hadde ombestemt seg vedrørende «skilsmisselføret» i ekteskapsloven, hadde Kommunaldepartementet rukket å sende ut på høring et lovforslag som skulle innføre en slik erklæring som betingelse for at gifte nordmenn og innvandrere som ville hente ektefellen fra utlandet, også skulle dokumentere en slik innstilling. Et pussig

trekk ved høringsbrevet var at Kommunaldepartementet lot det skinne gjennom at de egentlig var imot forskriftsendringen. Oslo Katolske Bispedømme gikk selvsagt også imot forslaget i sitt hørings svar: Se <http://www.katolsk.no/info/nbk/20031219.htm>.

CT

Fransiskanerne 80 år i Norge

I april er det 80 år siden fransiskanerne kom tilbake til Norge etter reformasjonen.

Det var p. Ladislaus Hol (1882-1961) som skulle bli den første fransiskanerpater i Norge siden middelalderen, da han ankom Oslo 8. april 1924 og like etter ble utnevnt til kapellan og siden sogneprest i Arendal. Fra 1934-1952 var han rektor for St. Franciskus Xaveriussøstrene i Bergen.

Også fransiskanerpater Marinus Jorna (1895-1968) ankom Norge i 1924. Han virket først som vikar i Hamar, siden sogneprest i Arendal og vikar i Tønsberg.

80-årsjubileet feires i **St. Hallvard kirke** i Oslo (Enerhauggata 4) **søndag den 28. mars** med **høymesse kl. 11.00** og etterfølgende **kirkekaffe**. Tilstede vil være representanter fra både Nederland og Polen.

Også et annet jubileum feires denne dagen, nemlig at det i år er 70 år siden fransiskanerne kom til St. Hallvard kirke.

Alle er hjertelig velkommen til feiringen!

Kardinal Tauran blir Kirkens bibliotekar

Pave Johannes Paul II utnevnte den 24. november 2003 kardinal Jean-Louis Tauran til ny bibliotekar og arkivar for Den hellige romerske Kirke. Samtidig innvilget paven avskjedssøknaden til den nåværende bibliotekaren, kardinal Jorge María Mejía, som allerede i januar i år nådde aldersgrensen på 80 år.

Tauran har i tretten år vært Sekretær for Statssekretariatets seksjon for relasjonene med statene, bedre kjent som Vatikanets «utenriksminister». I dette embetet ble han den 7. oktober 2003 erstattet av den italienske erkebiskop Giovanni Lajolo. Den 21. oktober ble Tauran kreert til kardinal.

(Vatikanet) Kathpress 24. november 2003

Ny kaldeisk patriark valgt

Synoden i Den kaldeisk-katolske Kirke valgte den 3. desember den 76-årige tidligere hjelpebiskopen av Bagdad, Emmanuel-Karim Delly, til ny patriark av Babylon for kaldeerne. Han etterfølger Raphaël I. Bidawid, som døde den 8. juli i Beirut, 81 år gammel. Pave Johannes Paul II innkalte synoden til Roma etter at den ikke klarte å velge ny patriark ved første forsøk i Bagdad i midten av september. Emmanuel-Karim Delly tok navnet Emmanuel III, og samme dag ga pave Johannes Paul II ham *communio ecclesiastica* («kirkelig fellesskap»).

Delly ble født den 6. oktober 1927 ved Mosul i Nord-Irak og presteviet i 1952. I 1962 ble han valgt til hjelpebiskop for patriark Paul II Cheikho. I 1967 ble han forfremmet til titulærerkebiskop, men fortsatte som hjelpebiskop av Babylon. Han gikk av for aldersgrensen den 24. oktober 2002, 75 år gammel. Under Irak-krigen i vår ble han lettere såret av glassplinter i det kaldeiske patriarkatet i Bagdad under et amerikansk bombeangrep mot byen.

Den kaldeisk-katolske Kirke står i enhet med paven i Roma, men har sin egen orientalske liturgi, hvor det offisielle språket er arameisk, språket som Jesus snakket. Kirken bruker også arabisk i liturgien. Den har sitt tradisjonelle sete i det nåværende Irak.

Gjennom utvandring finnes det også store diasporamenigheter i Amerika, Australia og i senere tid også i Europa.

(Vatikanet) Kathpress og Zenit 4. og 5. desember 2003

Boston selger erkebisperesidensen og belåner katedralen

Erkebispedømmet Boston står overfor utbetalinger på rundt 85 millioner dollar (rundt 560 millioner kroner) som erstatning til rundt 540 personene som er blitt seksuelt misbrukt av katolske prester som ungdommer eller som barn. En stor del av pengene dekkes av forsikringer. Erkebispedømmet har tidligere bestemt at de ikke vil bruke de troendes kollekt penger eller kirkebidrag til å finansiere erstatningsutbetalingene til misbruksofre, men i stedet selge kirkelig eiendom.

Erkebispedømmet vil derfor selge erkebiskopens residens i forstaden Brighton. Den representative treetasjers bygningen fra 1920-tallet med den tilhørende parken beregnes av eiendomsmeglere å innbringe rundt 25 millioner dollar. Erkebiskop Sean O'Malley OFMCap flyttet allerede for flere måneder ut fra bygningen og til en mindre bolig i nærheten av katedralen.

Disse salgene kan imidlertid ikke foretas raskt nok, så i mellomtiden tar erkebispedømmet opp pantelån på katedralen og presteseminaret.

(Boston) Kathpress og Catholic News Service 4. og 9. desember 2003

Ny basilika i Fátima skal gi plass til 10.000 pilegrimer

I desember legges grunnsteinen for den nye basilikaen i Fátima i Portugal, som skal gi plass til det økende antallet pilegrimer. Den nye kirken er tegnet av den gresk-ortodokse arkitekten Alexandros Tombazis, som vant en internasjonal arkitektkonkurranse for fire år siden. Den nye basilikaen skal ligge på den andre siden av esplanaden i forhold til den eksisterende kirken, og den planlegges åpnet den 13. mai 2007, på 90-årsdagen for de første åpenbaringene.

Hvert år kommer hundretusener av pilegrimer til Fátima, hvor Jomfru Maria i 1917

viste seg for tre unge gjeterbarn. Francisco og Jacinta døde unge og ble saligkåret den 13. mai 2002 av pave Johannes Paul II, mens den tredje, Lucia, fortsatt er i live og er i dag karmelittsøster i et kloster i Coimbra. Rundt 10.000 kommer til messe på søndager i den eksisterende basilikaen, som har en kapasitet på 900. På grunn av plassmangel må derfor de fleste troende stå ute. Blant andre grunner behøves den nye basilikaen for å beskytte dem mot det barske klimaet.

(Fátima) Zenit 23. november 2003

Kirken i Latin-Amerika mot landbruksubsidier i industriland

Presidenten for det latinamerikanske bisperådet CELAM (Consejo Episcopal Latinoamericano), kardinal Francisco Javier Errázuriz Ossa, kritiserer importbegrensningene som rammer jordbruksprodukter fra utviklingslandene. Også landbruksubsidiene i industrilandene forvrenger de naturlige handelsstrukturene og rammer de fattige, sa kardinal Errázuriz den 5. desember under et besøk i Mainz i Tyskland. En mer rettferdig verdenshandel er ett av CELAMs viktigste anliggender.

Kardinal Errázuriz er erkebiskop av Santiago de Chile, og ble den 16. mai valgt til president for CELAM for perioden 2003-2007.

(Mainz) Kathpress 5. desember 2003

Italiensk jesuittmisjonær fra 1700-tallet helt i kinesisk tv-serie

Den italienske jesuittpateren Giuseppe Castiglione (1688-1766) fra Milano, som arbeidet i Beijing på 1700-tallet, blir helten i en fjernsynsserie som kinesisk TV skal vise i 2004. P. Castiglione virket som maler, billedhogger og arkitekt ved det keiserlige hoff.

P. Castiglione kom til Macao i 1715, men flyttet snart til Beijing. I et halvt århundre virket Lang Shining, som kineserne kalte ham, i «Den forbudte by» for tre av keiserne fra Qing-dynastiet. Han er særlig kjent for sine portretter av medlemmene av keiserfamilien og for dyre- og landskapsmalerier. Hans kunst er blitt betraktet som høydepunktet i «sino-barokken», en strålende syntese mellom vestlig barokk og tradisjonellorientalsk stil.

Serien om Giuseppe Castiglione lages av et produksjonsfirma i Hunan-provinsen, som har over 65 millioner innbyggere.

(Beijing) Kathpress 9. desember og Misna 6. desember 2003

Kardinal Tzadua død

Kardinal Paulos Tzadua, tidligere erkebiskop av Addis Abeba i Etiopia (1977-98), døde den 11. desember 2003 i Roma, 82 år gammel. Etter kardinal Tzaduas død har kardinalkollegiet 193 medlemmer, hvorav 132 er under 80 år og dermed kan delta i pavevalg.

(Roma) Kathpress 12. desember 2003

Østerrikes siste keiser saligkåres trolig i 2004

Den 20. desember undertegnet pave Johannes Paul II dekretet som åpner veien for saligkåring av Østerrikes siste keiser Karl I (1916-18), som også var ungarsk konge som Karl IV. Prosessen for keiserens saligkåring ble innledet i 1954, og hans heroiske dyder ble anerkjent den 13. april 2003. Det er ennå ikke offentliggjort noen dato for saligkåringen, men kilder i Vatikanet sier at den kan finne sted en gang i 2004.

Karl ble født den 17. august 1887 i Persenbourg i Østerrike som eldste sønn av erkeherzog Otto og sønnesønn av keiser Frans Josef I (1848-1916). Etter at hans onkel, erkeherzog Frans Ferdinand, ble myrdet i Sarajevo i 1914 og bestefaren døde i 1916, kom han på den østerrikske og ungarske tronen. Karl orienterte seg i sin regjering etter Den katolske Kirkes sosiallære, og blant annet grunnla han midt under Første verdenskrig et av verdens første sosialdepartementer.

Da dobbeltmonarkiet falt den 11. november 1918, abdiserte Karl fra den ungarske tronen. Han forlot Østerrike i mars 1919 og ble formelt avsatt av det østerrikske parlamentet i april. Han bodde i eksil på den portugisiske øya Madeira, hvor han døde i 1922, bare 34 år gammel.

(Vatikanet) Kathpress 20. og 21. desember 2003

Felles katolsk/anglikansk erklæring om Maria til tross for økumenisk kaldfront

Katolske og anglikanske ledere vil fortsette arbeidet med en felleserklæring om Jomfru Maria. «Den anglikansk/romersk-katolske internasjonale kommisjonen» (ARCIC) vil offentliggjøre erklæringen i slutten av januar.

ARCIC ble etablert i 1970 og er hovedinstrumentet for teologisk dialog mellom anglikanere og katolikker. Et yngre organ er «Den internasjonale anglikansk/romersk-katolske kommisjonen for enhet og misjon» (IARCCUM), som ble etablert i 2001 for å

bringe anglikanske og katolske biskoper sammen for å «fremme praktiske initiativ som skal gi uttrykk for den grad av tro som deles av anglikanere og katolikker» etter ARCICs snart 35-årige arbeid.

Mens Den hellige Stol har tillatt ARCIC å fullføre sitt arbeid, insisterer de imidlertid på suspensjon av initiativ fra IARCCUM inntil de «ekkleziologiske spørsmål» som ble reist ved konsekrasjonen av den episkopale biskopen Gene Robinson av New Hampshire, er løst. Biskop Robinson er en skilt tobarnsfar som bor sammen med Mark Andrews, sin partner gjennom 14 år. Paven og kardinal Walter Kasper, presidenten for Det pavelige råd for fremme av kristen enhet, advarte i oktober den anglikanske lederen, dr. Rowan Williams, erkebiskop av Canterbury, om at utnevnelsen av Robinson kunne føre til at den økumeniske dialogen bryter sammen, ettersom Den katolske Kirke mener at homofile seksuelle handlinger er moralsk gale.

Den hellige Stol ble enda mer frustrert da den episkopale biskopen Frank Griswold, som siden 1999 har vært anglikansk formann for ARCIC, presiderte over bispevigselen av Robinson. Det var bare Griswolds avgang som formann i november som reddet det økumeniske prosjektet. Erkebiskop Williams utnevnte den anglikanske primas i Australia, erkebiskop Peter Carnley av Perth, til ny anglikansk formann. Den katolske formannen er erkebiskop Alex Brunett av Seattle i USA.

(Vatikanet) Catholic Herald 19. desember og The Tablet 5. desember 2003

Den pavelige nuntius i Burundi skutt og drept

Den apostoliske nuntius (ambassadør) i den østafrikanske republikken Burundi, erkebiskop Michael Aidan Courtney (58), ble den 29. desember skutt og alvorlig såret ved byen Minago, 50 km sør for hovedstaden Bujumbura. Han ble kjørt til sentralsykehuset i hovedstaden, hvor han døde på operasjonsbordet uten å ha kommet til bevissthet. Erkebiskop Courtney var på vei tilbake fra Bururi da bilen ble beskutt. Han ble truffet av tre kuler, en av dem i hodet.

Courtney ble født i 1945 i Killaloe i Irland. Han var Den hellige Stols observatør ved Europarådet i Strasbourg før han i 2000 ble utnevnt til nuntius i Burundi. Han ble bispeviet i Nenagh den 12. november 2000 av kardinal Francis Arinze.

Kilder i hæren i Burundi legger skylden på

hutu-opprørere i «De nasjonale frigjøringsstyrkene» (FNL). Den viktigste opprørsstyrken i landet er «Styrkene for forsvar av demokratiet» (FDD), som har undertegnet en fredsavtale med regjeringen og fått plasser i regjeringen som belønning. Men FNL har nektet å forhandle med regjeringen og har fortsatt kampen mot den.

I Burundi er flertallet av befolkningen katolikker. Både Burundi og naborepublikken Rwanda har i flere tiår vært herjet av blodige etniske spenninger mellom folkegruppene hutuer og tutsier. Rundt 300.000 mennesker er drept i borgerkrigen i Burundi.

Erkebiskop Michael Aidan Courtney ved bispevigselen i 2000.

Helt siden sin utnevnelse for tre år siden hadde Erkebiskop Courtney gjentatte ganger meglet i borgerkrigen og krevd en fredelig løsning på konflikten. Hans forgjenger som nuntius, sveitseren Emile Tscherrig, unnslopp attentatsforsøk to ganger. Erkebiskop Courtney er den første pavelige nuntius som er drept i tjeneste i moderne tid. Han skulle snart forlate Burundi etter at paven var klar til å utnevne ham til ny nuntius på Cuba.

(Bujumbura) Kathpress, Zenit og Misna 29. desember 2003 - 6. januar 2004

Cherie Blair anklager Vatikanet for kjønnsdiskriminering

Cherie Booth Blair, fremgangsrik advokat og den katolske hustruen til den britiske statsministeren Tony Blair, sier at «paven bør sette kampen mot kjønnsdiskrimineringen i Kirken i første rekke og sette pris på kvinner både som intellektuelle og arbeidstakere». I vår tid har pavene gjentatte ganger lovet å gjennomføre «likhet og respekt for alle» i Kirken, men dette målet er ennå ikke nådd, beklager hun. Hun oppfordret de vatikanske sentralmyndighetene til å ansette kvinner i halvparten av kuriens stillinger.

Det som utløste hennes bemerkninger, var familien Blairs private Roma-besøk i februar. Den gangen deltok anglikaneren Tony Blair sammen med hustruen og tre av deres fire katolske barn i pave Johannes Paul IIs morgenmesse. Allerede etter dette besøket uttalte fru Blair sin skuffelse over hvor få kvinner som arbeidet i kurien.

(London) Kathpress 29. desember 2003

Paven vil reise også i 2004

Pave Johannes Paul II vil også i 2004 foreta flere utenlandsreiser, dersom hans helse tillater det. Vatikanet opplyser at det foreligger invitasjoner fra Østerrike, Sveits, Frankrike og Mexico. I tillegg er det snakk om en ny reise til Balkan, hvor paven ennå ikke har besøkt alle land som utgjorde det tidligere Jugoslavia. Fremfor alt er Serbia-Montenegro aktuelt, men også Makedonia.

Invitasjonen til Østerrike gjelder helgen etter Kristi Himmelfartsdag, mens han den første helgen i juni er invitert til det nasjonale katolske ungdomstreffet i Sveits. Det snakkes om september for besøket i Frankrike, mens de andre reiseprosjektene ennå ikke har fått noen dato.

(Vatikanet) Kathpress 30. desember 2003

29 katolske misjonærer drept i 2003

Minst 29 katolikker ble drept i 2003 mens de utførte sitt misjonsarbeid, melder Vatikanets misjonsnyhetsbyrå Fides. Dette er fire flere enn i 2002, men fem færre enn i 2001. Av de 29 er en erkebiskop, tyve prester, en ordensbror, tre seminarister, tre legkvinner og en legmann.

Colombia viste seg igjen å være det farligste landet med seks drepte, mens fire ble drept i resten av Latin-Amerika: to i El Salvador, en i Brasil og en i Guatemala. 17 døde i Afrika: seks i Uganda, fem i Kongo og en i henholdsvis Kamerun, Burundi, Sør-Afrika, Ekvatorial-Guinea, Somalia og Kenya. To døde i Asia: en i India og en i Pakistan.

(Vatikanet) Zenit 1. januar 2004

Caritas vigslers kapell til Mor Teresa

Under møtet i Caritas Internationalis' hovedstyre i Vatikanet tidlig i november vigslers Caritas sitt kapell til den salige Mor Teresa av Calcutta i en messe som ble feiret av biskop

Lawrence Thienchai Samanchit fra Thailand, president for den asiatiske regionen. En relikvie av Mor Teresa ble lagt i alteret i kapellet.

Ordenen Missionaries of Charity og Caritas har utviklet en historie av samarbeid overalt

hvor de befinner seg i verden, og søstrene sier at de alltid kan stole på leveranser fra Caritas av for eksempel brukte klær. På grunn av Caritas' og Mor Teresas felles visjon er søstrene glade over at Caritas Internationalis fikk æren av å ha det første kapellet i verden som er viet til Mor Teresa. Caritas Internationalis er en konføderasjon av 162 katolske organisasjoner for bistand, utvikling og sosialtjenester som arbeider i over 200 land og territorier.

(Vatikanet) Caritas Internationalis 12. november 2003

Beklager feilutviklinger i liturgien

Det innflytelsesrike jesuittidskriftet *Civiltà Cattolica* i Roma beklager feilutviklinger i liturgien: «Vi har gått fra alt for strenge rammer til alt for frie rammer». Mens det tidligere var «stivnede former» som hersket, finnes nå ofte en misforstått spontanitet. Ansvarlig for «misbruket» er ikke liturgiformen, som er Andre Vatikankonsils «første og store gave», men hvordan den er anvendt i praksis. Som eksempler nevnes upassende musikkinstrumenter, bannlysning av latinsk sang, uforberedte prekener, selvformulerte eukaristibønner og teatralisk applaus. Men tidsskriftet skriver at slike feilutviklinger ikke kan korrigeres ved å undertrykke dem. Det trenges snarere bedre utdanning og videreutdanning av prester og legfolk.

Kathpress 7. januar 2004

Kamerun: Kardinal ikke presidentkandidat

Kardinal Christian Wiyghan Tumi

den beste motkandidaten mot president Paul Biya, som nå har regjert i 21 år. Den 73-årige kardinalen er kjent for sin direkte tale når det gjelder presidentens embetsførelse. Han sa i oktober i det katolske tidsskriftet *L'Effort* at han kunne stille som kandidat dersom han ville. Men nå gjør han det klart at han som prest ikke står til disposisjon for et politisk embete. Etter kirkeretten kan

ikke geistlige overta offentlige embeter for «deltakelse i utøvelsen av verdslig makt». Men de kan få pavelig dispensasjon for et begrenset tidsrom «for å beskytte Kirkens rettigheter eller fremme det allmenne vel». Ved overgangen fra diktaturer til demokratisk styre i flere afrikanske franskspråklige land de siste årene har lederne for de nasjonale bispekonferanser innehatt politiske funksjoner for avgrensede perioder.

Kathpress 7. januar 2004

Biskop mot dødsstraff for prestermorder

Biskop Paul Bootkoski av Metuchen, USA

Charles Cullen må ikke ilegges dødsstraff om han blir kjent skyldig, sier den katolske biskop Paul Bootkoski av Metuchen, New Jersey: Bare Gud har rett til å gi og ta menneskelig liv. Cullen er anklaget for å ha drept minst 40 pasienter i sin tid som sykepleier, blant dem den katolske presten Florian Gall. Cullen hadde tiltatt seg retten til å

avgjøre hvilke mennesker som skulle få leve og hvilke som måtte dø, sier den amerikanske biskopen, som tilføyer at lignende tenkesett også har «funnet sin vei inn i våre lover, spesielt når det dreier seg om kloning av mennesker». Biskopens kobling skyldes at staten New Jersey dagen før hadde innført en lov som åpner for implantering av klonede menneskelige tidligfostre i livmoren, og at de etter ni måneder ødelegges og de «innhøstede» stamcellene benyttes i forskning. Kirken avviser både kloning, abort og dødsstraff.

Kathpress 8. januar 2004 og andre kilder

Kina godtok paveutnevnt biskop

De kinesiske myndighetene har etter to års nøling tillatt ordinasjonen at en paveutnevnt katolsk biskop. Peter Feng Xinmao (39) kunne dermed ordineres 6. januar som koadjutor-biskop av Hengshui (gammelt navn: Kingsien/Jingxian) i Hebei-provinsen. I lange tider har regimet sett det som en

forfølgelsesgrunn dersom en biskop hadde noe med Vatikanet å gjøre (bindinger til «en fremmed makt»). Et annet interessant trekk er at tillatelsen gjaldt en som har hatt meget av sin teologiske utdannelse utenlands, i Filippinene, Østerrike og Belgia. Hengshui er med 26 000 katolikker et av Kinas mindre bispedømmer. Biskop Feng skal etterhvert overta etter biskop Chen Xilu, som nå har ligget to år i koma etter en hjerneblødning.

asianews.it/UCAN 8. januar 2004

Syro-malabarske katolikker får tilbake selvstyre

Vatikanet bekjentgjorde i januar at den katolske syro-malabarske kirke i India fra nå skal utvelge sine egne biskoper. Kirken hadde lenge vært plaget av indre uenighet om liturgi og administrasjon, og Vatikanet valgte å gripe inn mer enn det som er normalt hva gjelder de katolske østkirkene. Men i 1992

Kardinal Varkey Vithayathil

ble den gjort mer selvstyrende, og deres viktigste bispedømme ble «stor-erkebispedømme». Samtidig bad Paven om at den organiserte seg synodalt og utviklet administrative rutiner. Man kan reserverte foreløpig til Pavestolen beslutningsretten i liturgiske spørsmål og over bispeutnevnelser. I 1998 gav Roma Den syro-malabarske Kirke retten til å regulere sin egen liturgi. Sist november krevde storerkebiskopen for de 3,3 mill. syro-malabarene, kardinal Varkey Vithayathil, at lokalkirkene måtte få større uavhengighet fra Vatikanet. «Vi skal ikke måtte løpe til Roma for alt og ingenting [...] De stedlige bispekonferansene har nesten ingen autoritet, og de skulle ha mer innflytelse».

CNS 9. januar 2004, Kathpress 12. november 2003

Tegn på kristen tro angripes i Frankrike

«Ved et universitet i Paris opplevde en kvinne at det lille korset hun bar, ble revet av henne av andre studenter. En nonne i habitt ble tilropt da hun krysset gaten: 'Du burde ikke ha på deg drakten utendørs'. Jeg har flere dusin slike eksempler». Det sa kardinal Jean-Marie Lustiger av Paris til en radiostasjon i januar. Dette er «bare begynnelsen på en lang krise», fryktet han.

Kardinal Jean-Marie Lustiger

gjelde offentlig ansatte.

Striden om religiøse symboler i skolen dreide seg i utgangspunktet om det islamske kvinneskautet. I desember advarte kardinalen mot antireligiøs intoleranse. Det ville være bedre å bygge opp en sivilisasjon hvor islam var integrert i samfunnet og muslimene ble ekte medborgere, sa han, og advarte mot å tro at loven ville løse problemene. Man kan forutse at noen elever tatoverer religiøse symboler i pannen, og det gjør ikke saken enklere. Striden om skautene betegnet han som «psykodrama». Frankrike er i feberfantasi, hvor faren består i å overdrive. Konseptet *laïcité* betyr ikke forbud mot religioner, men skille mellom politikk og religion.

Lustiger fremholdt senere at skillet mellom kirke og stat som kom i 1905 førte til at anti-klerikale politikeres og andres forfølgelse av kristne faktisk opphørte. Men han advarte at den nye loven kan føre til at trakasseringen blusser opp igjen. «Denne loven, med alle sine overdrivelser, kan utløse en slags religionskrig [...] Politikerne burde åpne øynene for hva det er de roter i.»

CWNews 16. januar 2004, Kathpress 19. desember 2003

Angrep på kristne i India

Det som kalles voldsepisoder mot kristne i India, dreier seg ofte om organiserte angrep fra ekstremister. Det fremholder det vaticanske misjonsnyhetsbyrået *Fides*. Den katolske Kirke i India påpeker at antikirkelig propaganda og feilinformasjon bidrar til å forme den alminnelige opinion. Over hele India finner det stadig sted «episoder» som rammer kristne, både katolikker og protestanter. Kristne blir truet og trakassert, utsatt for steinkasting og annen vold, særlig i forbindelse med politiske valg. Ofte dreier det seg om planmessige angrep organisert av hinduistiske ekstremistiske grupper som vil utbre den nasjonalistiske hindutva-ideologien (én nasjon, én kultur, én religion).

Blant andre eksempler nevner *Fides* førsteminister Madan Dilaver i delstaten Rajasthan, som tilhører det hindunasjonalistiske

Trakasseringen begynte samtidig som lovforslaget om forbud mot bruk av muslimskaut, den jødiske kalotten kippa, og «fremtredende» kors i de offentlige skoler. Noen vil at dette også skal

Baratiya Janata-partiet, som nylig truet med å stenge katolske barnehjem og andre sosialinstitusjoner. Det gjaldt blant annet et barnehjem for 6000 foreldreløse barn, hjem for hjemløse, og sykehus for spedalske. Ministeren begrunnet dette med en falsk anklage om at de drev på med antinasjonal virksomhet og salg av menneskelige organer, melder *Fides*.

Kristne kirker og organisasjoner har tatt opp problemene blant annet med Indias statsminister og med parlamentspolitikere.

Fides 9. januar 2004

Filippinske kirke mot dødsstraff

«Det som skiller et helgen fra en forbryter er gjerningene. Deres liv er like meget verdt». Det sier formannen for den filippinske bispekonferanse, erkebiskop Oscar Cruz. Sammen med Manilas erkebiskop Gaudencio Rosales, protesterte han i januar

Erkebiskop Oscar V. Cruz av Lingayen-Dagupan

mot at Filippinene nå gjeninnfører dødsstraff og gjenopptar henrettelsene av tidligere dødsdømte. «Man skal straffe udåd, ikke ta liv». Det italienske katolske nyhetsbyrået *Asianews* melder at det er 1005 dødsdømte

i Filippinene. I slutten av januar skulle to kidnappere få giftsprøyter, I 2003 ble 258 personer kidnappet. Regjeringen håper at henrettelsene vil avskrekke kidnappinger.

Vatikanradioens skandinaviske avdeling 17. januar 2004

Vatikanet med i Schengen?

Trusselen fra internasjonal terrorisme tilsier at Vatikanet bør tilslutte seg Schengen-avtalen, mener Vatikanets «riksadvokat», Nicola Picardi. Avtalen, som favner 13 europeiske land, dreier seg ikke bare om passkontroll, men også om informasjonsutveksling.

Uttalelsen kommer noen uker etter at indiskrisjoner fra Italias statsminister Silvio Berlusconi gjorde det kjent at advarsler om mulige selvmordsangrep førte til luftrommet nær og over Vatikanet ble stengt i en radius av ni kilometer. Kampfly fra det italienske flyvåpenet ble satt i alarmberedskap for å kunne stanse inntrengere.

Vatikanradioens skandinaviske avdeling 17. januar 2004, Kathpress 27. og 28. desember 2003

Biskop nekter abortforkjempere nattverd

Katolske politikere i bispedømmet La Crosse i den amerikanske delstaten Wisconsin får ikke motta nattverd hvis de fortsetter å støtte provosert abort og eutanasi. Politikerne oppfordres til heller å «opprettholde den naturlige

Erkebiskop Raymond L. Burke

og guddommelige lov om alt menneskelivs ukrenkelige verdighet». Det går frem av en kirkerettslig advarsel og et hyrdebrev fra den lokale biskop Raymond L. Burke. Tiltaket ble hans siste i La Crosse

før han skulle overta som nyutnevnt erkebiskop av Saint Louis. Burke vil ikke navngi politikere som kan rammes av utestengelsen, men amerikanske medier nevner senator Julie Lassa og kongressrepresentant David R. Obey, begge demokrater. Biskopen skal ha korrespondert med tre politikere for å få dem til å skifte standpunkt, uten å lykkes.

CNS 8. januar 2004

Erkebiskop: Mugabe må trekke seg

President Robert Mugabes oppførsel i januar «viser at han er hjerteløs og ikke skammer seg det minste over hvordan hans folk har det». Det sier Zimbabwes øverste katolske kirkeleder, erkebiskop Pius A. Ncube. Inflasjonen er på 1.200 prosent, minst 10.000 mennesker døde av underernæring ifjor,

Erkebiskop Pius Ncube av Bulawayo

men presidenten la beslag på et Air Zimbabwe-fly for en langvarig feriereise i Østasias i januar. Erkebiskop Ncube av Bulawayo er eneste katolske erkebiskop i landet etter at Patrick Chakaipa av hovedstaden Harare døde ifjor. Mugabe «bør trekke seg tilbake» fra presidentembedet, sier Ncube, som i lengre tid har vært en skarp kritiker av det brutale ZANU-PF-partiets vanstyre og overgrep.

The Tablet, 16. januar 2004

Johannes av Avila blir kirkelærer?

Nå er det like før Paven utroper den hellige Johannes av Avila til kirkelærer, mener den

spanske bispekonferansen å vite. Han var nær venn av den hl. Johannes av Korset, den hl. Teresa av Avila – som han var åndelig rådgiver for -, og den hl. Frans Borgia. Han ble født i 1500 i Almodóvar del Campo i Spania, og døde i 1569. Hans strenge forkynnelse gjorde ham upopulær særlig blant de rike, og han ble til og med angitt til den spanske inkvisisjon. Han ble frikjent. Hans brev tilhører klassikerne i spansk litteratur. I sine preker og skrifter understreket Johannes kristendommens sakramentale dimensjon, spesielt eukaristien. Han grunnla et universitet og mange skoler i tillegg til tre sentre for etterutdanning av presteskapet. I tillegg skrev han en katekisme på vers, som var så suksessfull at jesuittene brukte den i sine skoler; den var i bruk i størstedelen av Spania, spesielt i Amerika og til og med i Afrika.

ACIPrensa 15. januar 2004, Zenit 14. januar 2000

Visumproblemer for prester og nonner i Nederland

Ordenssøstre fra India og Brasil har vanskeligheter med å få midlertidig oppholdstillatelse i Nederland etter at utlendingsloven ble endret. I det siste har nederlandsk presse satt søkelyset på medlemmer av verbittordenen som skulle på kurs ved ordenens hovedsete i Steyl. Også en eldre tysk ordensmann som hadde virket i lang tid i Papua New Guinea har så langt måttet vente i 18 måneder på innreisepapirer. Nå lover integrasjonsminister Rita Verdonk fortgang i saken. Førrige utlendingslov hadde et ledd som gjorde at slike søknader ble behandlet raskt og greit. For noen generasjoner siden var Nederland en «supermakt» hva gjelder misjonærer, og ordener med nederlandsk provinstilknytning har fått mange kall. Slik er det oppstått nære bånd mellom Nederland og ordensfolk i mange land.

Kathpress 9. januar 2004

Kristen-jødisk-muslimsk forsoningskonsert

Religionene må vise sitt «mot til fred» og forsoning. Jøder, kristne og muslimer må «ikke akseptere at verden hjemseskes av hat, menneskeheten av endeløse kriger», sa pave Johannes Paul II i sin korte hilingsstale ved åpningen av det noen kalte «Pavens musikk-Assisi» - en forsoningskonsert i Vatikanet for representanter for de tre abrahamittiske verdensreligioner. Programmet inkluderte bl.a. Pittsburgh Symphony Orchestra som fremførte motetten Abraham av John Harbi-

son og Gustav Mahlers annen symfoni. Ved siden av kor fra Kraków og London deltok også det tyrkiske filharmoniske statskor Ankara. De tre religionenes historie er kjentetegnet av «lys og skygger», sa Paven.

Kathpress 18. januar 2004, BBC 19. januar 2004

Fordømmer ideologi bak selvmordsbomber

En ideologi som kan få moren til to små barn til å drepe andre i en selvmordsbombing, må ha sitt grunnlag i noe umenneskelig. Det sa kardinal Roberto Tucci til Vatikanradioen dagen etter en 22-årig kvinne drepte seg selv og fire israelske soldater ved kontrollposten Erez mellom Gazastripen og Israel. «Angrepet får meg til å tro at det må stå en i sannhet umenneskelig ideologi bak, noe som kan lykkes i å gjennomtrenge en ung mors sinn, så hun – som skulle vært for livet – istedet blir dødens redskap», sa kardinalen.

CNS 16. januar 2004

Solidaritet med kristne i Det Hellige Land

Hjelpebiskop William Kenney C.P. representerte Den nordiske katolske bispekonferanse og EU-biskopene da 15 biskoper fra europeiske og amerikanske land møttes i fire dager i Det hellige Land. I en uttalelse uttaler biskopene at «vi har sett den ødeleggende virkning som byggingen av sikkerhetsmuren gjennom palestinsk land har. Den synes å bli en permanent struktur som adskiller familier, avskjærer dem fra deres jordsbruksland

Hjelpebiskop William Kenney, Sverige

og levebrød, og dessuten isolerer religiøse institusjoner.» Uttalelsen gikk også inn på deres problemer ved kontrollposter som hindrer dem i å bistå slekt, nå sykehus i rett tid, komme til studiestedene sine. De påtalte også at prester,

søstre og andre Kirkens folk har store problemer med å få visum og oppholdstillatelse for studier eller arbeid i Israel og i de palestinske områder. Representanter fra disse bispekonferanser var med på besøket og uttalelsen: Canada, USA, England og Wales, Frankrike, Tyskland, Spania, de fem nordiske land, Sveits og Italia. Dessuten var Rådet for europeiske bispekonferanser, Kommissjo-

nen for bispekonferansene i EU, og Caritas Latinamerika representert.

Independent Catholic News 15. januar 2004

Prest uønsket i «Big Brother»

Det italienske TV-selskapet Canale 5 har bestemt seg for å takke nei til en katolsk prest, fader Vincenzo Passante, som ville delta på neste runde av «Grande Fratello». Realityserien, ellers kjent som «Big Brother», går ut på at deltakerne låses inne i tre måneder og allesteds nærværende kameraer følger dem i alle deres gjøremål. Da det var klart at selskapet hadde tenkt seg å ta med presten, kom en storm av protester. Kardinal Ersilio Tonini påtalte rasende at det var helt uhørt, og en «uakseptabel vits», om en prest deltok i et slikt program.

The Universe 19. januar 2004

Caritas' barnesykehus i Betlehem åpent for alle, uansett tro

I en by som de siste årene har hatt nok av ufred, er Caritas' barnesykehus åpent for barn av alle raser og religioner. «Ingen barn vil bli nektet hjelp på dette symbolske stedet» er mottoet for dette eneste barnesykehuset i de palestinske områdene. Det ble bygd ved hjelp av de sveitsiske og tyske Caritas og har navnet Kinderhilfe Bethlehem (KHB), «Barnehjelp Betlehem».

Sykehuset ble grunnlagt julen 1952, da p. Ernst Schnydrig så en desperat mann som gravla sin døde sønn i gjørmene bak en palestinsk flyktningleir. Han ble dypt beveget og bestemte seg for å leie et hus hvor han installerte 14 senger, og kalte det Caritas Barnesykehus. Han var bestemt på at hjelp aldri måtte nektes noe barn i Jesu fødeby. Søsterkongregasjonen «Fransiskanske Isabellinere av Padova» (STFE) driver sykehuset.

«Vi behandler sykdommer som skyldes elendighet og fattigdom, og som praktisk talt er forsvunnet i Europa: følgene av feilernæring og underernæring, genetiske misdannelser, hudsykdommer og tarmsykdommer», forklarer dr. Georg Schubiger, medisinsk rådgiver for KHB.

Sykehuset har 82 senger, poliklinikk, sykepleieskole, mødreskole, barnehage og sosialsenter. Fokus for virksomheten er de aller fattigste. Pasientenes familier bidrar i forhold til deres midler. Årlig behandles 3.000 barn, mens mer enn 15.000 mottar

poliklinisk behandling. Arbeidet er mulig takket være givere i Sveits, Tyskland, Italia, Liechtenstein og Østerrike. Med sine 200 ansatte er sykehuset en av regionens største arbeidsgivere.

Zenit 7. januar 2004

Paven: Også funksjonshemmede trenger kjærlighet

Et samfunn som bare gir utfoldelsesmuligheter og rettigheter til de menneskene som «funksjonerer perfekt», er «menneskelig uverdige». Det understreket pave Johannes Paul II overfor deltakerne på en kongress i Vatikanet med tema «Verdighet og rettigheter for psykisk utviklingshemmede». Diskriminering på grunn av yteevne er «ikke mindre avskyelig enn diskriminering på grunn av språk, kjønn osv», fremhevet paven da han advarte mot samfunnsmessig og rettslig diskriminering av funksjonshemmede.

Samtidig krevde han mer oppmerksomhet omkring funksjonshemmedes følelsesliv og seksualitet. Dette området blir ofte oversett eller bare behandlet på en overfladisk og begrenset eller til og med ideologisk måte. Men følelser og seksualitet er en grunnleggende dimensjon ved mennesket som skapt i Guds bilde. Også funksjonshemmede «trenger kjærlighet og må bli elsket; de trenger ømhet, nærhet og intimitet», sa paven. Også de søker ekte relasjoner hvor de blir anerkjent og satt pris på som personer. Paven viste til erfaringer i noen menigheter som lever et intensivt fellesskapsliv under adekvat pedagogisk ledsagelse.

Det internasjonale symposiet ble organisert av Troslærekongregasjonen i anledning avslutningen av «Året for mennesker med funksjonshemming».

Kathpress og Zenit 8. januar 2004

Tusener vender tilbake fra sektene

Biskop Amaury Castanho

Tusener av brasilianere som forlot katolisismen og sluttet seg til sektene, vender tilbake til sin opprinnelige katolske tro. Det sier biskop Amaury Castanho av Jundiaí i delstaten São Paulo.

Grunnene til «hjemkomstene» er mange, men biskopen fremhever lovede mirakler og materiell velstand som det ikke blir noe av, påfølgende desillusjonering, og så «revertering» (tilbake-konvertering). Samtidig er sektenes vekst urovekkende. Annenhver dag oppstår det en ny religiøs bevegelse i Brasil, sier biskopen, og fremhever særlig mediemakten disse gruppene har. I de viktigste storbyområdene, São Paulo og Rio de Janeiro, overfører sekter døgnnet rundt på flere kanaler angivelige mirakelhelbredelser fra kreft, aids, døvhhet og blindhet.

Kathpress 19. januar 2004

Fortsatt undertrykkelse av Cubas kirker

Utenom at jul er blitt anerkjent som høytidsdag, er alle våre spørsmål og forslag blitt ignorert, sier erkebiskopen av Havana, kardinal Jaime Lucas Ortega y Alamino. Cubas myndigheter er ikke vant til at Kirken oppfører seg som i andre land: Tale ut om mennesket og dets problemer, om dets frihet og verdighet, og dets rettigheter som ikke bare handler om mat, utdanning og helse, men også om ytringsfrihet.

«På Cuba fins ingen katolske skoler, ikke får vi undervise i den offentlige skole, og vi har heller ikke adgang til pressen. Vi offentliggjør våre dokumenter, men vinner ingen gjenklang i mediene», sier Ortega, «vi får bare indirekte svar gjennom sløve offisielle demonstrasjoner når de finner budskapet for hardt. Det er paradoksalt at et hyrdebrev blir bedre kjent i utlandet enn i vårt eget land. Og så beskylder myndighetene oss for å tale for utlendingene», sier kardinalen.

Noticias Ecclesiales 13. januar 2004

Ber partiene om voldsfri valgkamp

De politiske partier må styre sine tilhengerne og forhindre vold i forbindelse med presidentvalget. Det krevde erkebiskop av San Salvador, Fernando Sáenz Lacalle etter at El Salvador opplevde en helg med vold mellom tilhengerne av to partier, Arena og FLMN. Mange ble såret under kampene, og partiene ga hverandre skylden.

Erkebiskop Sáenz bad også partiene om å bruke mer tid på å utvikle sine politiske programmer, og «ta som utgangspunkt respekten for liv, familie, arbeid, anstendighet og ærlighet».

Misna 13. januar 2004

Kalt til å helliggjøre verden

For tiden pågår det en debatt, særlig sørover i Europa, om offentlig bruk av synlige tegn på religiøs tro. Vi kjenner det her hjemmefra i diskusjonen om bruk av muslimske skaut – hijab – i arbeidslivet.

Nå har ikke synlige tegn på religiøs tro i det offentlige rom vært særlig fremtredende i Norge. Trosliv i protestantisk tapning legger sjelden vekt på slike ting. I høyden et lite kors i halsgropen. Det er ingen hemmelighet at katolikker tradisjonelt har hatt en mye større vektlegging av det vi kan kalle troens ytre side. Det skal det ikke mye til for å merke på reiser i land som Italia eller Polen. Katolikker som kommer til Norge har vanskelig for å få øye på det kristne som skal ha satt sitt merke på landet i løpet av de siste tusen år.

Den synlige verden er Guds verden, og Gud vil helliggjøre denne verden. Dette prosjektet har han invitert menneskene til å delta i. Kirkens kulturoppgave er helligjørelse av verden. Vår opptatthet med det ytre er ikke alene en ytre konsekvens av den tro vi bærer inne i oss, det er også en oppgave vi har fått av Gud. I sine liturgier tar Kirken fatt på denne oppgaven. Materien helliggjør Kirken først og fremst gjennom sitt sakramentale liv, men også ved det vi kaller sakramentaliene, slik som gjennom vigsling med vievann. Tiden helliggjør Kirken med bønn til faste tider, tidebønnene. Veier og steder helliggjør Kirken ved valfarter. Hus og rom helliggjør den ved velsignelser og oppsetting av krusifikser og hellige bilder osv.

Også familiene har fått del i dette kulturoppdraget. Katolske familier er kalt til å være med på å helliggjøre sine omgivelser. Aftenbønnen setter ofte sitt preg på tiden om kvelden i katolske familier. Men også morgenen, formiddagen og ettermiddagene tilhører Gud. Små korte bønner som Angelus eller et korstegn i løpet av dagen helliggjør familiens dagsrytme. Bordbønnen løfter måltidene opp for Gud. Krusifikser, statuer, ikoner eller andre typer bilder av Kristus og de hellige, er mer enn bilder. Plassert rundt i rommene er de synliggjøringer av de helliges nærvær. Enhver ferietur kan også bli en pilegrimstur ved bønn og sang på reisen og med forventning om at Gud har noe i vente for en under reisen eller ved reisens mål.

Synlige tegn på tro forplikter. Troen skal føre til gode gjerninger gjort i kjærlighet. Uten tro virksom i

Jodisk kvinne i bønn ved klagemuren - Jerusalem. Foto: Beth Hart CUF.

kjærlighet blir alt det andre "tomme ritualer." Kjærligheten, som Gud har utøst i våre hjerter, skal gjennomstrømme alt.

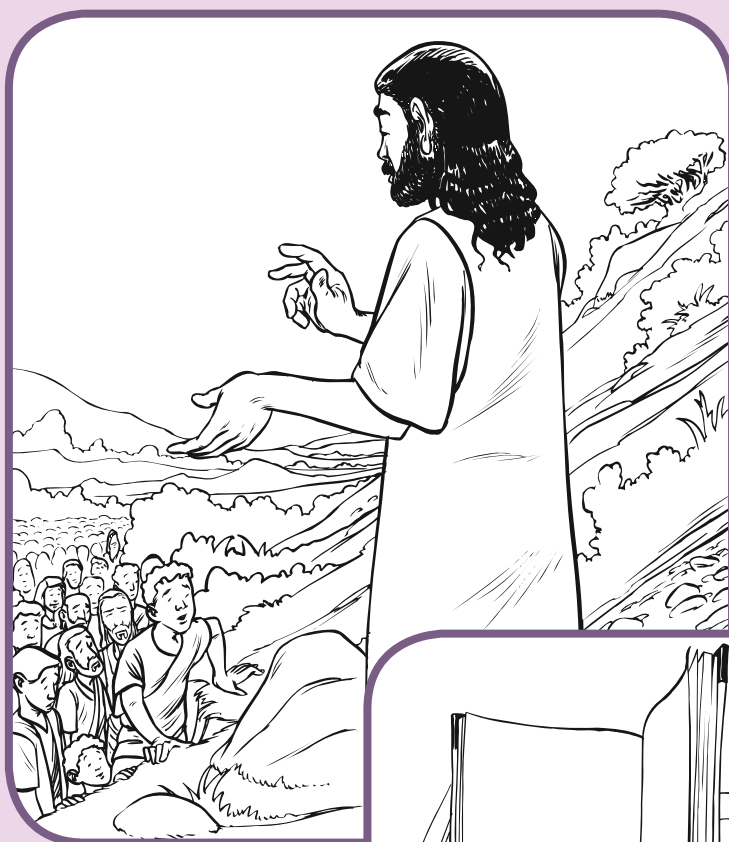
Torvild Oftestad
Det kateketiske senter

Tittelen til dette bildet er:

P N E A I L S N R I R G G I S (Luk.6,17-26)

Bokstavene ble litt blandet. Her kan du skrive det riktig

.....
så kan du fargelegge bildet.

I Bibelen finnes det flere oppskrifter på å bli lykkelig. Salig betyr lykkelig, og Jesus ønsker at vi er det.

Fyll en bolle med:
1 kg. kjærlighet, 500 gr. glede, tilsett 100 gr. tålmodighet, 100 gr. godhet, en stor mengde tro, 100 gr. velvilje og 250 gr. selvbeherskelse. Ikke glem litt pålitelighet, en teskje ydmykhet, en kaffekopp håp, en knivsodd rettferdighet. Rør om inntil til du får en fin jevning, og smak til med velsignelse. Varm det hele i broderskapets ild, og server med god vilje. Vær så god, og måtte Gud velsigne deg.

Finn de forskjellige ingrediensene på følgende steder: Gal. 5,22; Ef.4,2; Sal.146,5; Ordsp.11; 2 Kor. 8,12. Skriv ned hva man finner hvor.

Bokstavsalat:

Jesus oppfordrer oss til å være: E K E G Y L K I L =

Gud talte til oss gjennom dem: N E F R O P E E T =

Disse er kallet til å følge Jesus: P E N I L E D I S =

I en preken gjentok Jesus 4 ganger samme ord: L E G I S A =

Benediktinermunken Anselm Grün fra klosteret Münsterschwarzach i Tyskland har etter hvert forfattet mange bøker. Hans kloster har sin opprinnelse så langt tilbake som til annen halvdel av det åttende århundrede, og har blant annet takket være broder Anselms og andre munkers tekster utviklet seg til et åndelig sentrum i Tyskland. Broen bringer her omtale av tre av hans siste bøker som er oversatt til norsk.

Anselm Grün:

Hjertets hvile

-å være i harmoni med seg selv

St. Olav Forlag 2003

Kr. 230.-

Oversatt av Gunnar Wicklund-Hansen

Tittelen burde allerede vekke nysgjerrigheten hos mang en plaget medborger i vår tid, en tid som bringer så meget uro rundt oss. Kan ikke roen finnes utenfor, kan den kanskje være inne i oss?

Anselm presenterer i sin bok veier til å finne hvilen etter først å ha analysert årsakene til dagens mangel på ro. Svarene finner han i de gamle fedres og tidlige munkers litteratur. Spesielt viktige er Evagrius Ponticus (345-399), Johannes Cassian (ca. 360-430 / 35), Benedikt (ca. 480-547). Dertil presenterer han noen tekster fra Det Nye Testamente om Herrens omgang med hvilen.

Nå kan man kanskje stoppe opp og undres over hva hensikten kan

være i å benytte så gamle kilder. Men inngående studier av de "gamles" tekster, viser oss en dyp innsikt i menneskets vesen og situasjon. Man kan sikkert si at de kjente til en "naturlig" psykologi i en harmonisk enhet med det religiøse. Selvfølgelig fantes det ingen faglige begreper om psykologi slik den fremstår i dag som en moderne vitenskap. Likevel er det forbløffende å oppdage hvor kloke de gamle tekstene er.

Vi bør også huske på at Det annet Vatikanconcil anbefalte teologene å søke tilbake til kildene ved å lese de tidlige fedre og munkene. Man merker en helt annen, sunn tenkning i de mer enn 1500 år gamle tekster enn tilfellet er i mang en av de nyere og moderne tekster. Det er en helt annen åndelig dybde og klarhet enn det man ofte møter i vår tid.

Et eksempel på dette presenterer Anselm i boken sin. Munkene overtok læren om affektene fra den greske filosofien "i sin skildring av de ni *logismoi*. *Logismoi* betyr bokstavelig beregning, overveielse, betraktning. Evagrius ... forstår med dem følelsesbetonte tanker, lidenskaper, drifter og emosjoner. Hvis vi rett og slett lar dem gå sin gang, hindrer de oss i å falle til ro og finne vårt sentrum og vår sjelefred. Læren om de ni *logismoi* ble senere til læren om de åtte laster, og så endelig læren om de syv hovedsynder" (side 29). Her viser Anselm til den problematiske utviklingen i den spirituelle tenkningen i vår kirke i historiens løp som har hatt en tendens til bli for moraliserende. Det åndelige livet går ikke ut på å oppfylle bestemmelser og regler, men å ha et levende og personlig forhold til vår Gud.

Boken gir mange gode forslag og tips til hvordan man skal kunne finne roen i hjertet tross all uro rundt en. Anselm presenterer nok eksempler til at enhver burde kunne kjenne seg igjen i noe eller meget og kunne finne veier for å finne denne etterlengtede roen. Men som det så ofte er i det åndelige livet, må man være tålmodig og være villig til å gi seg inn på en vei som kan ta lang tid. Til gjengjeld får man meget som kan fylle ens liv og føre en nærmere Gud i ens liv og tilværelse.

Vår kirke har uten tvil gjennomgått dyptgripende forandringer de siste årtier. Ingen side ved Kirken er forblitt uberørt av utviklingen. Åpnet konsilet for en enorm bølge av initiativ og tiltak, var nok den samfunnsmessige utviklingen etter 1968 grobunn for meget uro og forvirring. I Tyskland var dette mer radikalt enn her i Norge. For de preste- og ordens kandidater som studerte den gang var det en spesiell stor utfordring å takle spenningen mellom tradisjonen og alt det nye. Mange gav opp sine kall, og hele klostre gikk i oppløsning. Mange steder kastet man seg over gruppedynamikk, psykologiske erfaringer og teknikker, nye pedagogiske metoder og ofte også over ideologier. Meget var amatørmessig og styrt av en blind begeistring. Alt nytt var godt kun ved at det var nytt. I virkeligheten sank ordenslivet ned i en dyp krise, hvor det til dels ennå befinner seg.

En gruppe av de unge munkene den gang fra Münsterschwarzach forstod under sine studier på 70-tallet at det ikke kunne gå bra å utelukke kaste seg over det nye og hive det gamle over bord. De studerte også den moderne psykologien, om psykoterapi og andre humanistiske fag, men samtidig søkte de også til ordenslivets kilder. Det var slik de oppdaget at kirkefedrene og ordensgrunnleggerene både hadde dyp innsikt i troen og i menneskets vesen og sinn.

Frukten av disse studiene fant sitt nedslag i en skriftserie som heter «Münsterschwarzacher Kleinschriften». Det første bindet ble skrevet av nettopp Anselm i 1979 og heter «Bønn og selverkjennelse», også en tekst som er oversatt til norsk. Anselm har understreket for meg at det ikke er hans verk, men denne gruppens verk. Det interessante er at de i dag utgjør klosterets ledelse. Bl. a. kan jeg nevne abbed Fidelis, prior Odo, novisemester Meinrad og cellerar Anselm.

Anselm er altså ikke bare en from mann som sitter fordyppet i åndelig litteratur og lever i en høy tankeverden. Som klosterets cellerar er han dets økonom og er ansvarlig for hele

den tekniske driften av det enorme anlegget. Med sin oppgave er han nødt til å stå med begge benene på jorden. Det er nok en grunn til at hans tekster virker så troverdige.

Selv om bøkene til Anselm og de andre munkene har noe å gjøre med det monastiske livet, er det likevel meget å hente for alle troende. De kan åpne nye perspektiver for oss, som vi kanskje aldri har tenkt over. Derfor er jeg glad for at stadig flere tekster gjøres tilgjengelig på norsk.

P. Arne Marco Kirsebom SS.CC

Anselm Grün:

Himmelen begynner i deg -ørkenfedrenes viten for mennesker i dag

St. Olav Forlag 2003

Kr. 240.-

Oversatt av Gunnar Wicklund-Hansen

Himmelen begynner i deg. Ordene er bibelske – Jesus selv har uttalt at himmelen er i oss. Ved nærmere ettertanke er det ord som har innvirkning på våre liv – om vi bare tar dem på alvor. Det går ikke å leve på hvilken som helst måte og vente på paradisetts deilige engler – nei, vårt daglige mål må være å medvirke til at himmelen blir synlig midt i blant oss.

Anselm Grün, en nå velkjent skribent innenfor den åndelige bokfloeraen, har med boken "Himmelen begynner i deg" produsert en perle, en visdomsbok som er verdt å lese mer enn en gang. Det er en veldig menneskenær teologi forfatteren

presenterer for oss. I sin innledning ytrer han et ønske om at Kirken måtte grave dypere i sin spiritualitets tidlige kilder, for å bedre kunne møte dagens åndelige lengsel. Han lar oss møte ørkenfedrenes lærdom og kaller den "spiritualitet nedenifra". Veien til Gud går, ifølge ørkenfedrene, gjennom selverkjenning, skriver Grün. Ørkenfedrene tilbyr oss en realistisk, jordnær spiritualitet, som utgår fra vår reelle situasjon, akkurat der vi befinner oss, og ingenting av det er fremmed for Gud.

En av ørkenfedrene vi får stifte nærmere bekjentskap med er Evagrius Ponticos, som i følge forfatteren er spesialist i analyse av tanker og følelser. Gjennom å bevisstgjøre det som beveger seg i vårt indre, får vi bedre kjennskap til hva som er av Gud og hva som ikke er det. Ørkenfedrene gir oss en praktisk lærdom i hvordan vi går til kamp mot det som fører oss bort fra Gud. Her er det ikke spørsmål om noen moralske pekepinne og uoppnåelige mål – heller en erkjennelse av at visst er vi mennesker skrøpelige, men vi gjenspeiler også Gud.

Magdalena Sandgren

Anselm Grün:

Femti engler for et år

St. Olav Forlag 2003

Kr. 240.-

Oversatt av Gunnar Wicklund-Hansen

Vi forlater nå ørkenfedrene og nærmer oss englene. Anselm Grün har

også skrevet en bok der han presenterer femti ulike engler, som kan være oss til hjelp i ulike situasjoner. Om vi i boken "Himmelen begynner i deg" fikk bekjentskap med "spiritualitet nedenifra", så har vi her en bok som presenterer "spiritualitet ovenifra".

Englene omtales som "Takknemlighetens engel", "Sannferdighetens engel", "Avskjedens engel" og lignende. Det er egenskaper eller situasjoner som blir omtalt som om de var engler. Forfatteren presenterer en engel per kapittel og belyser på en lett og ledig måte menneskets evne til å være såvel takknemlig som utakknemlig eller hvordan vi kan reagere ved avskjed eller sorg. Med utgangspunkt i den type engel kapitlet tar for seg, avsluttes det med et fromt ønske om at engelen skal hjelpe leseren til å bli mer frimodig, sannferdig, tålmodig osv. Jeg kjenner meg litt tvilende til dette, men antar at det nok er noen som setter pris på en slik vinkling.

Jeg vil karakterisere boken som en oppbyggelsesbok av det lettere slaget. Boken er ikke dårlig skrevet, og innholdsmessig er det absolutt en del gullkorn å hente.

Magdalena Sandgren

Benediktinermunken Anselm Grün fra klosteret Münsterschwarzach i Tyskland.

P. Jagath Premanath
Gunapala O.M.I.

I JANUAR flyttet de to tamilske oblatfedrene p. **Michael Sebamalai Perera** og p. **Jagath Premanath Gunapala** fra Fredrikstad, der de siden midten av august har vært tilknyttet oblatfedrenes kommunitet. Begge ankom Norge i juni 2003, og siden da har deres hovedbeskjeftigelse vært å lære norsk.

P. Jagath (36) har nå flyttet til St. Paul menighet i Bergen, der han bor i prestegården (Nygårdsgaten 3, 5015 Bergen, tlf. 55 21 59 68). I Bergen skal p. Jagath fortsette norskopplæringen, og dessuten støtte opp om menighetens sjelesorg. Ved årsskiftet 2002/2003 var det i St. Paul menighet registrert 315 katolikker født på Sri Lanka, slik at de dermed utgjorde den tredje største utenlandsfødte gruppen i menigheten, etter chilenerne (542) og vietnamesere (334). P. Jagath vil også reise og gjøre pastorale tjenester blant tamiler og engelskspråklige på vestlandet forøvrig.

P. Michael Sebamalai
Perera O.M.I.

P. Perera har flyttet til St. Olav menighet i Oslo og bor i Akersveien 5 (tlf. 23 21 95 30), der han og p. Jagath har bodd under sine regelmessige Osloopphold i helgene. Han vil fortrinnsvis konsentrere seg om å lære seg norsk, og også bistå sin medbror p. **Iruthayanathan ("Iru") Pethuruppilai** med sjelesorgen for tamiler i Oslo og omegn. Sammen vil de utgjøre en ny oblatkommunitet, og det er også meningen at p. Jagath skal høre inn under denne kommuniteten. I de fire katolske menighetene i området var det i 2003 registrert 633 katolikker med fødeland Sri Lanka.

DEN NYOPPRETTEDE MENIGHETEN på Helgeland, Den Hellige Ånds menighet i Mosjøen, har valgt sitt første menighetsråd. Etter valg og konstituering ser rådet slik ut:

Lillian Thorstensen (Mosjøen, le-

der), **Søren Clausen** (Rana, nestleder), **Thomas Erasmo** (Mosjøen), **Eivind Nicolaisen** (Rana), **Jing C. Lading** (Søfting/Mosjøen), **Prescila R. Larsen** (Mosjøen) og **Napoleon R. Valderama** (Mosjøen) (faste medlemmer).

Vararepresentanter er **Marianita Olsen** (Rana), **Øystein Stene** (Dønna/Sandnessjøen) og **Alicja Antonsen** (Brønnøysund).

UTENLANDSLEDER I CARITAS NORGE, Elizabeth B. Jensen, har takket ja til

stillingen som regionsansvarlig for Amerika i Caritas Internationalis. Hun begynner i stillingen 1. mars 2004, og er blitt innvilget permisjon fra sin faste stilling i Caritas Norge fra samme dato.

Elizabeth har arbeidet i Caritas Norge siden 1991, og har i den perioden vært en uvurderlig medarbeider i Caritas. Selv om hun vil bli savnet på Caritas Norges kontor i Oslo, er det med stolthet og glede at vi "overlater" en så dyktig medarbeider til Caritas Internationalis hovedkontor i Roma.

Melding fra Caritas Norge

ERNST STURE BASIL ROLANDSEN slutter

i Caritas Norge etter ni års tjeneste. De siste årene har Rolandsen bodd på Øst-Timor, og i perioden 1999-2002 var han Caritas Norges stedlig representant på Øst-Timor.

Melding fra Caritas Norge

Thomas Hole

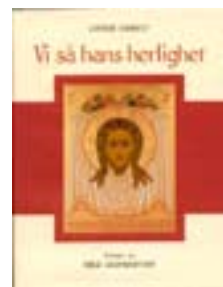
THOMAS HOLE (19) startet sin tjeneste som sivilarbeider i Oslo Katolske Bispedømmes kontorer 14. januar 2004. Thomas er født i Bergen der han er døpt i St. Paul kirke, og han har også bodd flere år i Hønefoss. For tiden bor han i St. Hallvard kirke hos fransiskanerne.

St. OLAV

BOKHANDL A/S

AKERSVN. 14, 0177 OSLO
TLF 23219555, FAX 22360263
E-post: bokhandel@katolsk.no

Vi ønsker gamle og nye kunder et godt nytt år. Husk at dere nå også kan nå oss via vår nettbutikk www.stolavbok.no.

Gunnar Danbolt:
"Vi så hans herlighet"
Ikoner av Hæge Aasmundtveit. Boken består av en serie med meditasjoner. Avenir forlag. Ib. kr. 298,-

Vi har fortsatt **ORDO** på lager (Engelsk utg.). Kr. 79,-

Adressebok for den katolske kirke i Norge - 2004
Kr. 35,-

Åpningstider: 10 - 17 (14)

St. Eystein skole søker førskolelærere og allmennlærere.

Høsten 2004 starter St. Eystein menighet i Bodø Norges fjerde katolske skole. St. Eystein skole blir med det en del av verdens største skolenettverk – med nær 44 millioner elever og studenter i katolske undervisningsinstitusjoner. Katolske skoler er åpne for alle som aksepterer skolens målsetting og skolens tilknytning til Den katolske kirke. St. Eystein skole er godkjent i henhold til Friskoleloven og står under tilsyn av og mottar tilskudd til driften fra offentlige myndigheter.

St. Eystein trenger førskolelærere og allmennlærere. De ansatte er den viktigste ressursen på skolen. St. Eystein trenger lærere med erfaring og egeninteresse i å yte det lille ekstra for skolen.

Lærerne er særdeles viktige i utviklingen og oppbyggingen av St. Eystein skole. Er du interessert? Ta kontakt med rektor Elisabeth Thielemann innen 1. mars 2004.

E-mail: skolen@StEystein.no

Tlf: 75 52 17 83

Mer informasjon om skolen, søknadspapirer for opptak osv. finner du på <http://www.katolsk.no/skoler/StEystein/>

Broen gratulerer...

... **p. Arulanandam ("Arul") Anthony-pillai** med 60-årsdagen den 11. desember 2003. P. Arul er i født i Sillalai (bispedømmet Jaffna) på Sri Lanka og ble presteviet den 15. september 1971 i Trincomalee. Han kom til Norge første gang i juni 1990 og var bosatt i St. Hallvard i Oslo fra november 1990, mens han var sjalesørger for tamiler. I mai 1992 ble han utnevnt til sogneadministrator i Haugesund, og i desember 1997 først sogneadministrator i Tønsberg og siden sogneprest samme sted fra september 1999. Høsten 2000 var han på sabbatsår i bispedømmet Victoria, Canada, der han en periode også jobbet som vikar i St. Mary's parish. I november 2002 ankom han igjen Norge og har siden vært sogneadministrator i Lillehammer.

Pavens bønneintensjoner

2004

Februar

At det blir fredelig sameksistens mellom kristne, jøder og muslimer i Det hellige Land.

At man i Oseania viser særlig omsorg for preste- og ordenskallene i de enkelte lokalkirker.

Mars

At respekt for urbefolkningenes rettigheter må føre til ekte harmoni mellom dem og de samfunn de lever i.

For økt samarbeid mellom misjonsinstituttene og de lokale kirker i Afrika, og for respekt for de ulike nådegaver.

April

At det legges særlig vekt på solid forberedelse av prestekandidatene og videreutdanning av prestene.

At det kristne fellesskap må se hedningemisjon som tema til ettertanke og motiv for pastoral innsats.

SOLDATER!

I samarbeid med det tyske katolske feltprestkorpset arrangerer Feltprestkorpset i det norske forsvar en militær valfart til Lourdes i Sør-Frankrike:

10. - 19. mai 2004

Som soldat eller befal har du rett til permisjon for å kunne reise på valfart, så hvorfor ikke benytte seg av denne sjansen. Rundt 30 deltar fra Norge hvert år, sammen med nærmere 15.000 soldater og befal fra hele Europa samt andre land.

- Pris: kr. 2.500,- (soldater) og kr. 3.000,- (befal)
 - Påmelding innen 1. april 2004
- For mer informasjon og påmelding, kontakt ditt lokale feltprestkontor eller:

Kaptein/p. Sigurd Markussen

Tlf.: 52 72 31 95

Fax: 52 73 56 39

Pb. 659, 5502 Haugesund

E-post: sigurd.markussen@katolsk.no

Fra helgenkalenderen:

Den salige Fra Angelico (Johannes av Fiesole) (~1400-1455)

Den salige Fra Angelico («Fra» = Frater = broder) het egentlig Guido og ble født rundt år 1400 ved Firenze. Sammen med den yngre broren Benedikt begynte han i verkstedet til en florentinsk malmester. I Firenze hørte brødrene den salige Johannes Dominici preke, og de ble så grepet at de begge rundt 1420 trådte inn i dominikanerordenen i Johannes' nyopprettede kloster

San Domenico i Fiesole ved Firenze. Guido tok klosternavnet Johannes.

Han viste en stor kunstnerisk begavelse, men den gikk verken ut over hans fromhet eller hans ydmykhet, og han grep aldri penselen uten

først å ha bedt om Guds hjelp. Han tok heller aldri på seg et oppdrag uten først å ha bedt sin prior om tillatelse. Hans skikkelsers englelike, rene ansikter ga ham blant kunstelskere tilnavnet «Angelico» – den englelike, og ettertiden kjenner ham da også som Fra Angelico. Han ble diakon- og presteviet i Fiesole i 1427-29. Da hadde kommuniteten flyttet inn i det forlatte klosteret San Marco i Firenze.

Fra Angelico representerer overgangen mellom middelalderen og renessansen og kombinerer den religiøse glød med kjærligheten til skjønnheten for sin egen skyld. Han var den første italieneren som malte et gjenkjennelig landskap, og også den første som fremstilte naturen

som et sted for fornøyelser. Han underordnet alltid sin teknikk fortellingen av de bibelske historiene som er temaet for hans kunst. For ham var kunsten et middel for forkynnelse og meditasjon.

Den hellige erkebiskop Antoninus av Firenze bygde om San Marco fullstendig, og han ga sin ordensbror og venn Fra Angelico i oppdrag å utsmykke klosteret. Rundt 1441 begynte han på dette arbeidet som skulle vare resten av livet. Han malte en freske med bibelsk motiv i alle cellene og i enden av hver korridor. Hans berømte «Bebudelsen» befinner seg i hovedtrappen, og han malte også i kapittelsalen og i klostergangen. Denne serien på rundt 40 fresker er hans hovedverk, og det er bevart i sin opprinnelige sammenheng og gjør San Marco til et unikt kloster.

Pave Eugenius IV besøkte Firenze mens Fra Angelico malte freskene i San Marco, og han ble så imponert at han kalte ham til Roma. Der skulle hans fresker utsmykke to kapeller i Vatikanet. I 1447 begynte han å arbeide på en enorm fresesyklus av Dommedag i katedralen i Orvieto, men han var bare i stand til å fullføre en liten del. Før han døde, var han i Roma en siste gang fra 1452. Michelangelo skrev senere om ham: «Man må tro at denne gode munken har besøkt paradiset og fått lov til å velge sine modeller der».

Han døde den 18. februar 1455 i Roma. Han ble gravlagt i dominikanerkirken Santa Maria Sopra Minerva, hvor den hellige Katarina av Siena hviler under høyalteret. Det meste av klosteret San Marco ble omgjort til museum under oppløsningen av ordenene på 1700-tallet, og der har også mange av hans

andre arbeider blitt samlet.

Det italienske folket begynte å kalle ham salig, Beato, straks etter hans død, og i Italia er han kjent som Beato Angelico. Helt fra 1500-tallet eksisterer det bilder av ham med helgenglorie, men Kirken kom aldri med noen formell anerkjennelse av hans kult. Først ved 500-årsjubileet for hans død i 1955, da hans grav ble åpnet, ble slutfasen av hans saligkåringssak innledet.

Fra Angelico ble saligkåret ved en spesiell «motu proprio» fra pave Johannes Paul II den 3. oktober 1982. Vanligvis kreves det et dokumentert mirakel før noen kan saligkåres, men det blir sagt at pave Johannes Paul II ved synet av Fra Angelicos malerier i Nikolas Vs kapell skal ha utbrutt: «Hva skal vi med mirakler? Disse er hans mirakler!» Den 18. februar 1984 ble han utropt av pave Johannes Paul II til skytshelgen for kunstnere, spesielt malere. Hans minnedag er dødsdagen 18. februar. Han fremstilles i dominikanerdrakt med bok og palett.

PEO

